

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség: VIII. Rökk Szilárd-utca 9.
Kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF**
Kiadja: **BRÁUN SÁNDOR**
A SZERKESZTŐSÉG

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Lex Berzeviczy.

Budapest, október 20.

(mgy.) A saját kulturális értékének öntudatától áthatott magyar nemzeti és állami eszme ünnepet ült ma: a képviselőház asztalára került valahára az a törvényjavaslat, amely a népoktatás terén a nemzeti nyelv diadalmas térfoglalását biztosítja. E javaslat kötelezővé teszi az ország valamennyi népiskolájában — a felekezetiekben s a községiekben is — a magyar nyelvnek nemcsak tanítását, hanem sikeres megtanulását is. A különböző iskolai autonómiákat az új javaslat nem törli el, de igenis csak addig a határig respektálja őket, amelyen belül ezek az önkormányzati jogok az állam hivatalos nyelvnek közkötelező elsajátításával nem helyezkednek ellentétbe. Valahol a régi autonóm jogok ezt a nagy állami és nemzeti érdeket szándékkal vagy szándék nélkül veszélyeztetik, a ma benyújtott javaslat mindenütt a közvetlen és hathatós belenyúlás jogát biztosítja az államkormányzat számára. Minden szempontból s első sorban nemzeti szempontból is szívesebben láttuk volna az egész népoktatást úgy államosítását. Am be kell ismernünk, hogy a javaslat így is, ahogy van, lényeges szolgálatot tesz a nemzeti kultúra ügyének.

Hiába torlódtak hát azok a

kulturális hullámok, amelyeket Berzeviczy Albert kultuszminiszternek népnevelési reformja vert föl szerte az országban. Midőn vitális nemzeti érdekeinket akarjuk elmélyíteni és erősíteni, mindenkor akadnak hatalmas kerékkötők és kákán csomót keresők, akik az üdvös és nemzeti egységünket fölépítő munkát akadályozni, sőt megtörni kívánják.

Ezt éppen a nemzetiségek részéről tapasztaljuk, akik, jóllehet külföldi támogatások nélkül állnak, mégis rávállaloznak arra a herosztrateszi munkára, hogy a nekik is biztos hajlékot nyújtó ház fölé dobják a szét-huzás és bomlás gyújtogató csóváját. Az a memorandum, amelylyel a békés tanácskozást kerülő szavazatok, és a tiltakozás, melylyel a magyart föl nem kereső oláhok a harcot megindították, élénk tanúság arra nézve, hogy az enyhe és békés magyarosításnak immáron legszélsőbb határára jutottunk és az 1879: XVIII. t.-cikk óta kötelező magyar nyelvtanítást az egész vonalon a törvény, az ellenőrzés és a felelősség szigorával kell végrehajtanunk.

Midőn arról van szó, hogy a magyar nemzeti állam szilárd épületét fölépítsük, hogy ez a nemzeti állam az idők forgatagában éppen a maga különleges sajátossága által tüssön el más szomszéd nemzetektől és azoktól minket minden időkre fajilag és

nyelvileg elkülönítsen, hatástalanul kell hogy lepattanjon szilárd eltökéltségünkről a kisszerű nemzetiségi villongás és az apró különérdekeknek makacs hangoztatása. Ma már elavult a soknyelvű nemzet théoriája; a haladás erős, egységes nemzeti érzelmet és tudást kíván, hogy minden ország egyöntetűen és önállóan fölvirágozhassék. Sajnos, hogy erre törvény kell; sajnos, hogy a magyar társadalomnak nincsen meg az a kovászos érlelő-ereje, hogy ezt a kérdést a maga körében nem tudta már eddig is véglegesen győzelemre vinni. Mintha bennünk nem volna meg az a velős és edzett ellentálló-képesség, mint a szomszéd eseh népben, amely minden kulturát átnemzetiesít és az idegen szót a családban, az utcán, a fórumon és a gondolkodásban halálos ellenségül üldözi. Amit Csehország két évtized alatt e téren elért, az a kitartásnak és a nemzeti küzdelemnek fényes dokumentuma. Ott az egész társadalom s minden egyes tagja teljes lelki egységben küzdi ki nemzeti vívmányait. Nálunk az udvariaság, a társadalmi illendőség és másminemű nagyon labilis tekintetek nyelvünket, érzésünket és elhatározásunkat a háttérbe szorítják.

Itt az ideje, hogy a törvényhozás vegye kezébe az ügyet minden téren és minden rétegen át, hogy kulturális feladataink végrehajtása ne legyen félmunka és ingatag alapon

T Á R C A.

Két szonett.

I.

Pusztulás.

Örökkön hajt a Démon, üz, kíséret,
Halk levegőként uszkálgat körültem,
Tüdőmbe suhan s én gyötrődve égek
Örökös, bünös szomjuságban, tüzben.

Néha, mert tudja, imádom a Szépet,
Elém a legszebb némben képét hozza,
Képzelt okot ad, száz hazug mentséget
S kaptatja ajkam gonosz italokra.

Isten arcától így visz mindig messzebb.
Engem fáradtat, lihegőt, tépettet,
El, a nagy Untság bus sivatagára.

Zavart szemembe kap s előttem vágat
Piszkos rongyok és nyitott sebek árnya
S egész véres tára a Pusztulásnak...

II.

Repedt harang.

Édes gyötrődés a pislogó lángba
Meredni s várni téli éjben, csöndben,
Miként szálldos föl a multaknak árnya,
Míg a harangok búgnak kint a ködben.

Boldog a harang, mely vénhedten is cseng
S ifju torokkal küldi messze tájra
Az ő szent dalát, mindig hiven, frissen,
Miként órsátor vén, hű katonája.

Csak az én gyöngö, bús lelkem repedt el
S ha hideg éjek rémét dalsereggel
Vágyik elúzni, hangja csuklik, retten.

Mintha egy vér-tó partján, elfeledten,
Holttestek után sebesült hörögné,
Ki ott vész kinban, lenyomva örökre...

Baudelaire.

Próza.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: **Józsa Antal.**

Pali bácsi még egy fröccsöt kért. Pedig, azt mondja, itt volna már az ideje a takarodónak is. Zsebkésével gondosan letisztogatja a szivarszopókája tollszáránkat a végét, rágyújt még egy szivarra, aztán csöndesen elnézegeti a füstkarikákat. A vendéglős frissen sült krumplival, beszózott retkeszletekkel kedveskedik a törzsasztal kései vendégeinek és azt mondja, hogy már készen van a káposztaleves is. A cigány utolszor tányérozva jelenti, hogy záróra van, nem lehet tovább zörgetni a száraz fát. A pincérek hátul a sarokban ásitognak. A törzsasztal vendégei is csak bóbiskolnak már. Látszik, hogy mehetnéjük van,

dé lusták indulni. Az adoma is kifogyott. A cséger se izlik már.

Pali bácsi unottan felsóhajt:

— Csak ez a terem eljönne velünk hazáig. Hideg lehet odakint... Otthon is kihűlt már ezóta a szoba. Az ágy is hideg. Minden hideg!... Brr. Csak soha se kellene lefeküdni!

— De Pali bácsi, hogy van az, hogy te meg nem házasodtál? Milyen meleg szobád lehetne most!

— A próza, a próza, barátom, az nem engedett.

— Hiszen éppen a házasságban sok a poézis! — veti oda egy szalmaözvegy, akinek a felesége valami atyafiátogatásban utazik.

— Azt mondják, de én nem hiszem.

— Ha meg se győződöttél róla?

— Meggyőződtem egyszer s az nekem éppen elég volt.

— Halljuk, halljuk. Beszélje el, Pali bácsi, mért maradt aglegény.

— Nem valami regényes történet. Mindössze annyi az egész, hogy más kárán okultam. Valami kiküldetésben jártam egyszer, biz annak már jó ideje, egy vidéki nagyobb városban. A dolgomat sehogys tudtam elvégezni aznap, ott kellett maradnom másnap is, amikor meg éppen vasárnap volt. Hát ténferemtem az utcákon és nézegettem az ünneplőbe öltözött járókelőket. Ödöngésem közben a nagy templom elé vetődtem. Hatalmas gótikus épület. Azt mondják, hogy hajója még az Árpád-korból való. Igazi műemrek, egészen székesegyháznak valók. Mert az a város

álló építmény. Midőn Berzeviczy ebbe a nagy munkába ereszkedik és nem riad vissza az egyházak s a nemzetiségek kicsinyes ellentállásától, a nemzeti dicsőség mellé kulturális dicsőséget is biztosít a magyar államnak. Csak markoljon bele szilárd kézzel a visszavonások eme fészkebe s irtsa ki ama nagyarányú és merész reformjavaslatával, amelyet ma terjesztett a parlament elé, a nemzetiségi alprófétáskodást egy fokozatos magyarosodás folyamatában. Támogatja őt ebben a nemes és önzetlen munkában egy évszázados mult, amelyben egy Széchenyi, Kossuth, Deák és Eötvös egész életföladata fölolvadt és kiterjedt.

A magyar intelligencia, amely minden kulturális haladást ujjongva fogadott, a Lex Berzeviczynek épp oly híve és támogatója lesz, mint a civilizáció minden nemes hajtásának volt és lesz, mert a civilizáció ma is mindenütt csakis a nemzeti nyelven át aratja sikereit és éri el nagyságát.

Polémiák napja.

Budapest, október 20.

A mai nap szenzációjának Eötvös Károly felszólalása volt jelezve. Olay palatinus pontosan be is szállította a vajdát, aki nyomban visszavonult a jegyzői szobába, hogy beszéde anyagát rendezze, ami azt jelenti, hogy ott olvasta el a miniszteriális beszédeket — de a nap szenzációja kiszorult az ülésből. A vajda beszéde szombatira marad.

S az egész ülés polémikus csatározásokkal telt el.

Előbb Polónyi Géza védekezett Nagy Ferencel szemben. Ez eltartott egy teljes órahosszat. Aztán Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter állapította meg még egyszer és utoljára a tiszta tényállást Polónyi sokszoros elcsavarásaival szemben,

amire Polónyi Géza újra nyilatkozott. Ez megint eltartott negyven percig. Következett végre egy ugynevezett rendes felszólalás: a Günther Antalé. De az is végig polémikus volt s majdnem kizárólag Nagy Ferencel foglalkozott. Günther Antal nagy páthosszal és nagy apparátussal próbálta izekre szedni a volt kereskedelmi államtitkár fejtegetéseit, de az igazi hatást nem ezzel a polémiával érte el, hanem azzal a „leleplezéssel”, hogy az olasz lapok tudósításai és olasz politikusok nyilatkozatai szerint meg van már állapítva a végleges olasz kereskedelmi szerződés is.

Ennél a „leleplezésnél” Bartha Miklós felkiáltott:

— No ez meglepő bomba!

Eötvös Károly pedig így licitálta túl:

— Előadó ur, igaz ez? Mert gazemberekkel, akik eltagadják az igazságot, nem állunk szóba!

Később pedig kislütt, hogy Günther Antal ur egyszerűen az Apponyi példáját követte, akinek Amerikába kellett kimennie, hogy fölfedezze, amit itthon is megtudhatott volna: hogy van demokrácia is. Günther Antal ur is olasz lapokból böngészte ki, ami a provizóriumos nyilatkozatban, de a hivatalos kommunikékben is megvolt, hogy tudniillik nemcsak a provizóriumot kötötték meg, hanem sikerült megállapodásra jutni a végleges szerződés iránt is, ami különben annál kevésbé volt titok, mert hiszen ennek a véglegesen megállapított szerződésnek előre bejelentett része az, hogy a borra többé semmiféle kedvezményt nem adunk. Mindezt egyszerűen kimutatta Rosenberg Gyula előadó, aki a többség nagy derűtsége közben leplezte le Günther „leleplezését”, nemkülönben azt a tájékozottságot is, melylyel Bartha és Eötvös a „leleplezésről” kritikát mondtak. S ez a sok páthosszal, de még több naivitással elmondott Günther-beszéd akart a mai ülés nagy attrakciója lenni.

A sok polémia közé ékelte Ballagi Géza egy rövid beszédét, melylyel a hegy-

aljai borvidék nevében mondott köszönetet a kormány intézkedéseiről.

A vajda pedig ma kiszorult az ülésből. Vele a szenzáció is. Így aztán egyetlen komoly és igazi szenzáció is maradt, hogy Berzeviczy Albert kultuszminiszter az ülés elején benyújtotta a népoktatás reformjáról szóló törvényjavaslatot. Ezt pártkülönbség nélkül megéljenzették. S ez nyilván elég szenzáció is nemcsak egy hétköznapi ülésre, hanem egy ünnepi ülészakra is . . .

A képviselőház ülése október 20-án.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf Tisza István, Hieronymi Károly, Plósz Sándor, Cseh Ervin, Berzeviczy Albert.

Elnök: Megnyitja az ülést.

Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter: Benyújtja a törvényjavaslatot a népiszkolai közoktatásról szóló 1868: XXXVIII. t. c. és a népiszkolai hatóságokról szóló 1876: XXVIII. t. c. módosítása tárgyában. (Általános élnék helyeslés.)

Elnök: A törvényjavaslatot a közoktatási és a pénzügyi bizottságnak adja ki.

Következik a napirend:

az olasz provizórium

vitájának folytatása.

Polónyi Géza szavainak értelmét helyreigazítja. Be fogja bizonyítani, hogy fejtegetése, amelyet a kereskedelmi miniszter félreértett s mások megvádoltak, nem volt porhírt. Nagy Ferenc elfelejté, pedig közigazgatási kormányzat élén állott, hogy ha a kedvezményezett 450.000 mm. bor legnagyobb része Ausztriába megy, akkor az a bor öszönlik Olaszországból Ausztriába, amely ezelőtt Magyarországból ment Ausztriába. Nagy Ferenc elvesztette tekintélyét az ő szemében mint tanár a kereskedelmi jog terén; azt mondta, hogy ő (Polónyi) a mérleg felállításakor tévesen 40.000 koronáról beszélt, pedig az 4 millió.

Nagy Ferenc: Dehogyan 4 millió! 400.000!

Polónyi Géza: Hát 400.000! De Nagy Ferenc azt mondta, hogy négy millió! Itt van a beszéde a naplóban: 0.4 millió!

Nagy Ferenc: Az 400.000!

Polónyi Géza: Nagy Ferenc még jobban megerősítette azt a tételt, hogy nem 40.000, de 400.000 koronával minusz Magyarország mérlege szemben a 35 millióval, mely a közös vámterületre nézve pluszt jelent.

Az 1899: XXX. t.-cikkeknek a felmondásra vonatkozó része tekintetében megdőbentető tájékoztatás mutatkozik. Feenntartja az a tételt,

püspöki székhely is. A harangok valami csodálatos, szép melódiával zúgtak. Igazán szinte csalogatva hívogatták az embert. Tódult is a tömeg a templomba. Én is bementem, pedig nem tartozom a hívők közé. Gondoltam, azért én is elférek a többi között. Hát nem is bántam meg, hogy bevetődtem. Nagy, ünnepélyes mise volt, odafent a kórusban jól szervezett énekkar működött. Valamelyik árvaház apró leánynövendékei énekeltek a szopránt, egy zengett a hangjuk, mint valami ezüst csengetyű. Az orgona csodálatos szép, tiszta, olykor lehelletszerű fuvolahangokon kísérte a vegyes kar magasztos énekszámain. Ha a karok pihentek, egy erős, szép, bariton férfihang ringott végig a gótikus oszlopok között. Olyan ismerősféle volt nekem ez a hang, mintha már hallottam volna valamikor. Aztán megint karének következett, az árvalányok zengedeztek újra, mint égből az apró angyalkák. Egyszer pedig valami elbűvölő, lágy, valami csodálatosan szines, káprázatos, meleg női hang szólót énekel. Önkéntelenül is hátraktintettem, fel a karzatra. Ott állt az előtérben egy fehér ruhába öltözött szép urilány, az orgona mellett. Énekelte valami régi latin szöveget egyházi éneket, amiből biz én nem sokat értettem, de maga az éneklés, a tiszta, csengő női hang, a művészi előadás tökéletessége egyszerre megragadta a lelkemet és frázis nélkül mondta, szinte valósággal az égbe emelt. Elfeledkeztem, hogy a földön vagyok, behunytam a szememet és az a hang vitt, vitt, ragadott föl, föl a glóriás, fényes magasságba. Ebből az én álmétködő, átszellemült önfelédtségemből az riasztott fel, hogy holmi egyházi vagy micsoda egy hosszú boton

valami csengetyűs-zaeszköt taszigált az orrom alá. Pénzt dobtam a perselybe s azzal látva, hogy itt szabad a ki- s bejárás, kijöttem a templomból. Egy kissé bosszantott, hogy nem mindenki hallgatta olyan áhitatosan azt a szép női éneklést, mint ahogy én hallgattam. A falak mellett és a padsorok között lévő széles, tágas utakon különösen sétífkáltak az emberek, férfiak, nők vegyest és még trécseltek, nevetgéltek is egymással. Én azonban még a templomon kívül sem tudtam annak a hangnak a hatásától szabadulni. Szinte féllalomban támolyogtam a népes utcákon. A harangok megint megcsendültek. Ugy huzott valami, hogy tán még egyszer vissza kellene mennem a templomba. De eh, nem megyek, gondoltam. Betértem a fogadóba, ebédir elütön-vetem valahogy az időt. A portás levelet adott át, egy névkártya volt benne: „Gárdos Károly, székes-egyházi karnagy.” Pár sorban azt írta, hogy értésemre esett itt-tartózkodásom, hát mint régi iskolatárs találkoznai akar velem; isteniüsztelet után fel keresni a fogadóban.

Ugy is volt. Megismertük egymást. Az alsó osztályokat együtt jártuk valamikor Debreczenben, a kálvinista kollégiumban, de ő aztán átment a preparandiába. Még akkoriban ott hallottam néhányszor a hangját, azt a szép, tiszta, férfias bariton hangot. Mondtam is neki mindjárt a találkozáskor, hogy ma a templomban mennyire ismerősenk tetszett a férfi-szó. Ő aztán elmesélte, hogy alig félszázéve van itt, harminc pályázó közül egyhangulag választották meg és ezzel nagyon jó anyagi helyzetbe került. Azonmód meghívott ebédre, amit örömmel el is fogadtam. Az uton dicsérgettem a ma hallott

nagymise szépségeit s azt a női hangot, amely a másik szótól énekelte. Ki lehet az?

— Az az én sógornóm — mondta ő. — A feleségemnek a testvére. Itt van nálam, árvalány. Én tanítgatom. Talán egyszer meg az Operához is bejuthat. Igazi művészelékek máskülönbén is. Szegény lány, de tizezer forint van a torkában, barátokszám!

Az ebéd pompás volt. Vendéglátásom minden részlete kellemes és emlékezetes. A háziasszony kedves és szeretetreméltó, a leány maga olyan szép, mint az éneke és élmességben, műveltségben elragadó. Valami tönkrement dzsentri-családnak az ivadéka mind a kettő.

Ebéd után a kisasszony sokat zongorizott és énekel, csupa nehéz, klasszikus darabokat.

Szó, ami szó, egy-kettőre halálosan beleszerettem és attól a naptól fogva sűrűn járogattam ki Botondvárra, bizony minden hivatalos kiküldetés nélkül is.

Egy napon azzal az eltökélt szándékkal ütem fel a gyorsvonatra, hogy, ma vagy soha, megkértem az Olga kisasszony kezét. Ezt ők is sejtették, mert a szokottnál ünnepélyesebben és nagyobb parádés ebédrel fogadtak. A kisasszony megint sokat énekel és valóságilag elragadó művészetének remek szépségeivel. Többször elgondoltam magamban:

— Ez lesz a nekem való asszony, aki az élet ridég sivárságait naponkint el fogja vélem feledtetni, aki a köznapiaság szürke sivatagjában oázisokat fog nekem varázsolni otthonunkba, amibe az ő tiszta, eszményi művészelke illatos üde levegőt fog lehelni naponkint. A kisszerűség és alacsony pugris élet minden fonáktsága és

hogy ez a szerződés a felmondási jogra való tekintettel rosszabb az ischli klauzulánál. Azt mondja a törvény, hogy a mennyiben 1903-ig kereskedelmi szerződések megkötéséről lenne szó, azoknak megkötése módja tekintetében a viszonyosság feltételével az 1878: XX. t. c. 3. szakasza irányadó; ha tehát a viszonyosság megsértetik, erre a törvényekre többé nem szabad hivatkozni. 1903-on túl ha nincs vámszövetség, nincs autonóm vámtarifa, akkor fennmarad az ország ürendelkezési joga s addig szerződéses tárgyalásokba bocsátkozni nem szabad, míg az új vámtarifa nincs megállapítva. Magyarországnak a mostani körülmények közt, mint önálló államnak, függetlenül kell volna a külfölddel az előbb bemutatott autonóm vámtarifa alapján szerződnie. Ezt a jogot jelszava ki a kormány Ausztria javára. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) Csak az az egy álláspont lehet helyes, hogy Magyarország a szerződéseket önállóan kötheti meg s önállóan bonthatja fel. Nemcsak jogi, hanem politikai tekintetben is lényeges dolog az, hogy vajjon a felmondást önállóan gyakorolhatjuk-e vagy sem. Mert a felmondáshoz nemcsak nekünk van hozzájárulásunk, hanem a másik szerződő félnek is s ha Olaszország arra az álláspontra helyezkedik, hogy nem fogadja el Magyarországról részéről az esetleges felmondást, mert nemcsak Magyarországgal szerződött, hanem Ausztria-Magyarországgal: akkor feltehető-e, hogy Ferenc József osztrák császár Ausztria részéről nem tartja megengedhetőnek ennek a szerződésnek felmondását, de mint magyar király bele fog egyezni abba, hogy Magyarország nevében megtörténhessék a felmondás?

Nagy Ferenc: Hogyne! (Felkiáltások jobbfelől: Hogyne! Igen!)

Polónyi Géza: Aki a magyar parlamentben ilyet állít, az hipokrita. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ne vadjolják hát őt porlin-téssel.

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter: Polónyi azt mondja, hogy ő és a többség hamisan magyarázzák az 1878: XX. t. c. cikkben Magyarországnak biztosított felmondási jogot és felállítja azt a tételt, hogy az 1899: XXX. t. c. rendelkezései most már azért nem érvényesek, mert a viszonyosság megsértett.

Polónyi Géza: Igen!

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter: A Magyarországnak biztosított felmondási jogot Polónyi tévesen magyarázta, mert a dolog úgy áll, hogy ha pl. a magyar kormány 1905. július 1-ére fel akarja mondani a szerződést, akkor értesítenie kell arról az osztrák kormányt. Itt megjegyzi, hogy a mikor 1902-ben Kossuth Ferenc-Széll Kálmán a régi, 1891-ben kötött olasz kereskedelmi szerződés felmondása tekintetében interpellálta, ő is így értelmezte a törvényt; egyben kiemelte a rendelkezés célszerűtlen voltát. Miután a magyar kormány a feltett esetben értesítette az osztrák kormányt, hat hónap van kiszabva a tárgyalás idejéül; ha ez idő alatt nem jön létre az osztrák és a magyar kor-

mány közt a megegyezés, akkor a magyar kormány a határidőre felmondhatja a szerződést. Abszolúte nem állhat meg az a vád, hogy a mostani kormány jogfeladást követett el s e provizórium által rontotta azt az állapotot, amely 1878. óta fennáll.

Polónyi Géza: Nem így van! Majd bebizonyítom, hogy igen! (Derültség a jobboldalon.)

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter: Polónyi teljesen félreértette a viszonyosságot, a mikor azt állította, hogy az 1899: XXX. t. c. rendelkezései nem tarthatók fenn, mert a viszonyosság megsértett. Magyarország önmagával szemben nem sértheti meg a viszonyosságot, a viszonyosság azt jelenti, hogy ha e törvényeknek megfelelő állapotokat Ausztria is fenntartja, akkor azok érvényesek Magyarországon is, ha nem tartja fenn, az a viszonyosság megsértése. Ha pedig kötés történik, azután megegyezés jön létre a két fél közt, hogy a törvényben előírt mód-tól eltérően kössünk szerződést: abban a viszonyosság megsértését keresni sem lehet. (Helyeslés jobbfelől.) Ezek után ismétli, hogy jögnék van ezt a provizóriumot egyoldalul felmondani ama módok szerint, amelyeket ez a törvényjavaslat megállapít és hangsúlyozza azt a meggyőződését, hogy az 1899: XXX. t. c. cikkben az országának biztosított jogai nincsenek sem veszélyeztetve, sem meggyöngyítve; amit tehát Polónyi a felmondásról és az 1899: XXX. t. c. cikk alkalmazásáról mondott, az nem felel meg a törvényeknek s többé erről a kérdésről Polónyival nem kíván polemizálni. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj jobbfelől.)

Polónyi Géza: Lehetetlen, hogy ne kérjen ismét engedelmet a Háztól, hogy felszólalhasson.

Elnök: Milyen címen?

Polónyi Géza: Személyes kérdésben és félremagyarázott szavaim megmagyarázása címen.

Az, hogy hátrányos-e ez a szerződés, attól függ, hogy applikálható-e az 1878: XX. t. c. vagy sem. Igazat az a miniszternek abban, hogyha az 1878: XX. t. c. érvényben van, akkor a kormány nem teremtett kedvezőtlenebb helyzetet, mint a minő volt az 1878. XX. t. c. szerint. Akkor állhat meg az a vád, hogy a kormány kedvezőtlenebb tette a helyzetet, ha neki van igazsá s ha az 1878: XX. t. c. többé nem alkalmazható. És ez a magyarázat kérdése. Ismétlenül hivatkozik Széll Kálmánra, aki háromszor is erősítette, hogy a törvény 1903-ra nem tartalmaz ugyan határidőt a tarifára nézve, de tilalmat igen, hogy alkudozni addig nem szabad, míg új vámtarifa nincsen. Ezt a törvényt nem lehet konfliktálni azzal, hogy a két kormány megegyezett. A viszonyosság megszegése kétségtelen, mert itt van a törvényerőre nem emelt vámszövetség, a meg nem alkotott közös vámtarifa és nincs vámszövetség. Ilyen körülmények közt a kormány Koerber kölponyege alá akar bujni és dispensációt kér annak feladásáért, ami a magyar nemzet számára biztosítva volt. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Günther Antal: Hozzá akar járulni a kérdés tisztázásához, mert Nagy Ferenc fejtegetései el-

homályosították azt, aforizmákat hozván fel jogi érvek helyett. Az 1899: XXX. t. c. ellenére tárgyalunk és szerződünk nem szabad; ha pedig így áll a dolog, akkor ne állítsa fel senki a kérdést úgy, hogy miután jögnék van a régi szerződés meghosszabbtanunk, feltétlenül jögnék van azt kevesebb áldozattal meghosszabbítani. A másik aforizma az volt, hogy ha mi kijelentjük a jövőre nézve, hogy semmit sem fogunk adni, akkor teljesen mindegy, hogy micsoda tarifa alapján nem adunk semmit. Ez szójáték, egyéb semmi. Szerencsétlen volt a hivatkozás a mexikói szerződésre, mert az kivétel, amely mindig megerősíti az általános szabályt. Bizonyítja Nagy Ferencet, hogy bár minden törvény technikailag megváltoztatható későbbi törvénnyel, de jogilag másképp áll a dolog, mert vannak alaptörvényeink is.

Nagy Ferenc: Nincsenek! (Zajos ellenmondás jobbfelől.)

Zboray Miklós: Nem ismeri el a pragmatika szankciót?

Nagy Ferenc: Azt is meg lehet megváltoztatni!

Günther Antal: Szól az 1827: III. t. cikk-ről, amely Nagy Ferenc ellen bizonyít. Felsorol több alaptörvényt, amelyeket technikailag meg lehet ugyan változtatni, de nem szabad: ilyen például, hogy a magyar állam nyelve a magyar. (Élénk helyeslés jobbfelől.) Ilyen alaptörvény az 1791: XX. t. c. Ezekhez szentségtelen kézzel nem szabad nyulni.

A tárgyalás alatt levő törvényjavaslat ki-játszva az 1899: XXX. t. c. garanciális intézkedéseit és visszafélést állít be jogrendünkbe; ezért nem javazta meg azt, hanem Krasznay határozati javaslatához csatlakozik. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Szünetet ad.

(Szünet után.)

Ballagi Géza: A törvényjavaslathoz kizárólag közgazdasági szempontból és főképpen a Fok-kegy Helygalja érdekeinek szempontjából fog hozzászólni, jöformán csak azért, hogy ilyenformán kifejezést adjon a Helygalja gazdaközösségek hangulatának. Közjogi momentumokra nem terjeszkedik ki. (Felkiáltások jobbfelől: *Jobb is! Tanácsos is!*) Sokkal jobb, ha nem követi Günther példáját, ki foglalkoztatta a Házat olyan elemi közjogi elvekkel, melyek itt mindenki előtt ismeretesek.

Nagy Ferenc olyan megdönthetetlen logikával mutatta ki az ellenzék közjogi skrupulusainak teljes tarthatatlanságát, hogy e tekintetben utat mondani nem tudna. Még egy valamit kell tennie. Attól tart...

Rákosi Viktor: Hogy új választás lesz! (Élénk derültség a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ballagi Géza: Attól nem félek! Ahol egy közjogi kapacitás a pártokat, amelyek pedig mindenütt a földkerekségen csakis, mint politikai tényezők szerepelnek, közjogi tényezőkké avatja és pedig olyan közjogi tényezőkké, amelyek a királyival alkudoznak, tárgyalnak vele,

durvasága számúve lesz abból a paradicsomból, amit hitem szerint ő képes lesz férje számára megteremteni. Ő maga is többször mondogatta:

— Szeretem a tisztát, az eszményit, a művészt minden dologban. Undorodom a durvaságoktól, irtózom a konvencionális formáságtól, a léhaságtól és nyegleségtől. Ezért nem szeretek társaságokba járni, mert az emberek legtöbbszörre léhák, nyeglek, durvák és kicsinyeskedők.

Ezt én mind el is hittem neki, mikor aztán hirtelen történt valami. Nem éppen különös, sőt egészen megszokott, mindennapi dolog, de nekem úgy tetszett, mintha valami rut varangyos-béka került volna az utamba. És én attól megirtóztam, megundorodtam és visszafordultam.

Nagy csetepaté hangjának lármája hallatszott be a szobába a konyha felől, éktelen csörömpölés és kiabálás. A háziasszony szörnyen felindulva, magából kikelt arecal futott be és nagy-lelkendezve ordított... Igen, valósággal ordított:

— Képzeld, az a disznó Zsófi eltörte azt a sèvres-i mokaacsészét!...

Olga, aki éppen a zongoránál ült és Schumannból énekelt valami iriát, mint valami furia ugrott fel.

— Azt, amit én a főispánétól kaptam ajándékba?

— Igen, azt. Már most hiányzik a tucatsból.

— Oh, a piszkos... a cudar!... és szaladt kifelé a szobából. Az arca egészen el volt torzulva a dühös felindulástól.

És Károly ösztönszerűleg utána mentünk, hogy lecsillapítsuk. Olga hajánál fogva tépte, ci-

bálta a szegény cselédleányt, aki térdre csuszva rimánkodott nagy bömböléssel:

— Ne bántson, kisasszony, megfizetem!

— Meg bizony, disznó, förtelmes állat — lihegte Olga vad szenvedélyvel. — Az egész bére-det lefogom érte!

És ütötte-verte a szegény parasztleányt, mi közben egyre a legocsmányabb, arcpirító szavakat kiabálta rá:

— Te undok... Te rohadt, te rongy, te mocskos, utálatos, gyalázatos, te, te, te...

— Ki ne mondja azt a szót a kisasszony, ne merjen a becsületeembe gázolni! — kiáltott a szolgáló.

De a kisasszony kimondta azt a szót, még meg is taldotta néhány trágár, pórias jelzővel és fogait csikorgatva, ököllel vert a leány arcába.

Károly bekötötte a felbőszült furiát, de engem megundorított ez a jelenet és szinte szégyenkezve visszamosolyogtam a szobába. Odamentem a zongora mellé, behajtottam a kinyitott hangjegyeket, lecsuktam a zongora fődét...

— Isteni művészet, neked se hiszek többé!

— sóhajtottam magamban — Ime nincs tehát igazi finom nő lélek, még a művészi teremtésekben sem. Sohse hittem volna, hogy ez a hang, mely napsgárban fürdik, égbe szárnyal, tiszta levegőt szánt, hogy ez a hang meg tudjon hemperegni a legközségesebb köznapiasság pocsolójában.

Minden illuziómnak vége volt. Lepottyantam a menyországból. És, mondatom, szinte fizikailag éreztem akkor a szívem fájását. Nemcsak úgy frázisképpen, lelkileg, mint mondani szoktuk.

Az egész napunk el volt rontva, hiába igyekezett Károly barátom új kedvre hangolni. Én

szótlan maradtam, pedig később férfi-kompaniát is hozott a házigazda. És csak ittam, ittam egész keserűséggel és azzal a tudatos, készakaratos szándékkal, hogy lerészegedek, mint a spongya. Tudjátok, hogy olyankor meglehetősen visszataszító és utálatos felő vagyok, veszekedő, mosdatlan száju... Jó hosszú idő múlva sikerült is ez a célomat elérnem és ezzel, amit szintén akartam, egyuttal azt is, hogy ő nagyságát kiábrándítsam magamból...

Ez az én házasságomnak vagy ha jobban tetszik nem-házasodásomnak a tragikomikus története, mely rám nézve egy három napig tartó, emlékezetes, szörnyű főfájással végződött. Na, ígygnk rája!...

Az asztaltársaság némely tagja erőltetve nevet az elbeszéléshez, de a legtöbbje nagyokat hallgat és mélyen elgondolkodik. Hiszen majdnem mindegyiknek az életében van egy-egy ilyen történeteske, mely válasz lenne arra a kérdésre, hogy melyikük mért maradt agglégény.

Csak Mák Bódi, a szalmaözvegy szólal meg mosolygva:

— Hát, Pali bácsi, jártál te már a tengeren?

— Nem én soha. Miért kérde?

— Hát mért nem jártál? Pénzed lett volna hozzá.

Pali bácsi megrántja a vállát:

— Tudj' Isten... kényelemből, lustaság-

ból, meg leginkább azért nem, mert irtózom a tengeribetegségtől.

Nahát lássátok, ilyenek vagytok ti agglégények. Egy kis tengeri nyavalya miatt, amit pedig meg is lehet szokni, még csak meg se próbáltátok szerezni magatoknak azt a fenséges,

bilaterális szerződést kötnek. (Taps jobbfelől.) ahol ilyen elvéket hirdettek, ott a kapacitáció feyverével közjogi vitában igazán nem tudna részt venni. (Helyeslés jobbról és a középén.) A Tokaj-Hegyalja az 1896: V. t.-c. hatása alatt és az által mintegy felbuzdítva, egész erővel hozzáfogott a szőlők rekonstrukciójához, Azonban minél inkább előrehaladott a szőlők felújításának munkálata, annál nagyobb mérvet öltött az olasz borknak beözönlése s annál nagyobb mérvet öltött az olasz és tokaj-hegyaljai borknak összeházasítása. Ebből a házasságból olyan korszerű forgalomba, jóformán tömörítetett a hegyaljai borknak régi jó hímervét és versenyképességét. Amiat a kereskedők hírt vették, hogy létrejött a megegyezés Olaszországgal, rögtön emelkedett a vételkedvük és rohamosan felszokott a bor ára. Tokaj-Hegyalján is mutatkoznak olyan jelenségek, amelyekel szintén nem lehet eltagadni és amelyekből egész biztosan, határozottan és megnyugvással következtethetünk arra, hogy megszűnt az az állapot, amikor évekig is kellett boraitk pincékben hevertetni a hegyaljai bortermelőknél, a nélkül, hogy azokat bárki is megtekintette volna. A miniszter azt ajánlotta, hogy hozzák be azt, ami Franciaországban már régebben megvan, t. i. a bor-katasztert. Zemplénvármegyének közönsége, különösen pedig a zemplénvármegyei gazdasági egyesület már megtette az előmunkálatokat a kataszter elkészítésére (Helyeslés.) és a vármegye már készíti azon statumot, amely hivatva lesz ezt a katasztert életbe léptetni.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter: Nagyon helyes!

Ballagi Géza: A miniszternek az a tanácsa s az a nyilatkozata, amelyet ehhez hozzáfűzött, általában, amint ő kezelte a tokaj-hegyaljai kérdést, mindenkit, aki Tokaj-Hegyalján érdekelve van, megnyugtató abban a tekintetben, hogy a kormány ismeri a Tokaj-Hegyalja jelentőségét és ismervén azt, mindent megtesz e borvidék érdekében kellő előmozdítása céljából. Ebben a tekintetben megvan a feltétlen garancia a kereskedelmi miniszter személyében. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Nessi Pál: Gondoltuk!

Ballagi Géza: Elismerését fejezi ki a tokaj-hegyaljai gazdáközönség nevében a kormánynak. Ezzel az intézkedéssel, amelyet az ellenék annyira kifogásol, a végső pusztulástól mentette meg a kormány a hegyaljai gazdaságot. Ez hazafias tett volt, amelyet meddő közjogi vitával nem lehet elhomályosítani. (Élénk helyeslés és dicsőítés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula félreértett szavai helyreigazítása címén kér szót és konstátálja, hogy Ballagi Géza választói kérvényt adtak be a képviselőházhoz, amelyben kéri a kormányt, hogy az olasz bork behozatalát tiltsák meg.

Rosenberg Gyula előadó utal arra, hogy Günther Antal nem leplezett le semmit. Amit ő elmondott, hogy t. i. a végleges szerződés iránt

nagy gyönyörűséget, amit a tengeren való utazás ezerféle színes változatai nyújtanak.

— Hát már, hiába, úgy van az — sóhajtott Pali bácsi — hamar kiábrándul az ember, ha költészetet keresve, prózára talál.

— Nem kell mindenben csak költészetet keresni. Az illuzó rózszaszintű fátyola pedig mindig eltakarja azt a kis prózát, amely a szerelemmel és a boldog házassággal is együtt szokott járni.

— Jé, jé, barátocskám, de képzeld csak: az a hang, ami arra volt rendelve, hogy imádságokat röptsen szárnyán az ég felé, közönséges durva kiábrándulásnak lett a hordozója! . . . Eh ígyünk rája és grerünk haza a magányos, fűtetlen szobába . . .

— Ígyünk bizony és ne keressünk mindenben valami tulvilágát. A házasság tulajdonképpen nagyon realis, prózai dolog. Noked, Pali bátyám, azon kellett volna kezdened, hogy olyan lányba szeress bele, aki egyáltalában nem tud se énekelni, se — zongorázni.

— Kutyta tarka, ez az! Itt tévesztettem el. De hát van-e Magyarországon olyan leány, aki ne tudna zongorázni? . . .

A vendégek szedelőzködnek és libasorban kullognak a kóntés mellett lévő hátsó kis ajtóon, amelyik még így az éjjeli baglyoknak „vész-kijáróul“ a záróra után is nyitva szokott maradni.

Elmenőben látják, hogy a főpincér fülénél fogva cibálja a borhurcoló kis fut. A meggyötört gyerek nagyokat sivalkodik.

A vendégek egyike-másika pedig még nevet is rajta . . .

megállapodás jött létre, benne van a javaslatban. Csak hogy nem áll az, mintha a végleges szerződés már meg volna kötve. Csak meg vannak állapítva ama feltételek, amelyek a végleges szerződést fogják alkotni. Mikor? Akkor, ha mi abban a helyzetben leszünk, hogy végleges szerződést köthetünk. A megállapított feltételek azonban ránk nézve csak akkor lesznek joghatályosak, ha a törvényhozás azokhoz hozzá fog járulni. Visszatartja az inkonzekvenencia vádját és Széll Kálmánra hivatkozva bizonyítja, hogy mindaz, amit az ellenék az 1899: XXX-ha erőszakosan belemagyaráz, meg nem állhat. Polónyi azt mondta, hogy közös vámtérület alapján szerződésünk autonóm vámtarifával 1907-ig.

Polónyi Géza: Micsoda? Ilyen bolondot én soha sem mondtam! (Zaj.)

Rosenberg Gyula: A képviselő ur ezt mondtotta!

Polónyi Géza: Ilyet nem lehet rám fogni! **Rosenberg** Gyula: „Azáltal, hogy 1908-ig az autonóm vámtarifa létre nem jött, a viszonyosság meg van sérte és fennáll az önálló vámtérület jogi állapota.“ Ezt mondta Polónyi. Ezzel szemben felolvassa Széll Kálmán beszédét.

Eötvös Károly: Most mit mond Széll Kálmán, az a kérdés!

Rosenberg Gyula: Az inkonzekvenencia vádját visszahárítja Polónyi Gézára.

Polónyi Géza: Kérem, mindjárt megmagyarázom én azt magának! (Derültség a szélsőbaloldalon.)

Endrey Gyula: Megsértették a törvényt! Leütötték a fejt, hogy meg ne sántuljon!

Vázsonyi Vilmos: A törvény olyan, mint a női becsület, azt nem lehet részben megsérteni!

Rosenberg Gyula: Aki a legriorózusabban magyarázta a törvényt, az is elismerte, hogy az ideiglenes szerződést autonóm vámtarifa nélkül is meg lehet kötni. A borgazdaság érdekeit . . .

Fürster Ottó: Nem borgazdaság az, hanem orgazdaság! (Derültség.)

Rosenberg Gyula: . . . megvédte a kormány és azért a javaslatot ismételtén elfogadásra ajánlja.

Polónyi Géza: Személyes kérdésben szél. Nem követtem el következetlenséget. Soha sem lehet olyan értelmet adni beszédének, hogy azt értezte volna, hogy a kormányt jogilag nem lehet a szerződési tárgyalások megindításával elkövetett törvényszegéssé vád alá helyezni és eltiltani. Ezt akkor is úgy értezte, hogy nem akadna erre nálunk bíróság. A tarifakérdésben kéri, hogyan lehet vámtarifa nélkül nem létező vámtérületre szerződést kötni.

Rosenberg Gyula: Ez a legdurvább rabuliztika! (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Polónyi Géza: Az a rabuliztika, amivel a képviselő ur az én állításomat akarja elcsavarni. Én sohasem mondtam, hogy önálló autonóm vámtarifa alapján közös vámtérületen szerződünk.

Előnk: A vita folytatását holnapra halasztja s az ülést délután 2 órakor bezárja.

BELFÖLD

A püspöki tanácskozás. A püspöki kar ma folytatta tegnap abbanmaradt tanácskozását, amelyen ma is *Vaszary* Kolos bíboros hercegprímás elnökölt és a jegyzői tisztelet *Radnay* Farkas besztercebányai püspök töltötte be. A tanácskozás, amelynek a tegnapi konferenciáról fennmaradt folyó ügyek elintézése volt a tárgya, ugyanazok vettek részt, akik tegnap, csak *Vályi* János eperjesi görög katolikus püspök és dr. *Várossy* Gyula székesfehérvári püspök mentette ki magát. A folyó ügyek elintézése során gróf *Széchenyi* Miklós győri püspök szöbe hozta Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítását. Rákóczi hamvai három egyházi területen fognak ideiglenesen megpihenni: Orsován, a csanádi püspök területén, Budapesten, az esztergomi érsek területén és Kassán, a kassai püspök területén. A hazaszállítás alkalmával rendezett ünnepeken a püspöki kar testületileg vesz részt. Megállapodásra jutott a püspöki kar a szepelvény foganatás dogmájának felszázados jubileuma alkalmával tervezett ünnepek dolgában is, amelyek december nyolcadikán lesznek.

A német kereskedelmi szerződés. A bécsi külügyminisztériumban ma kezdtek meg az osztrák-magyar vám- és kereskedelmi konferenciákat, amelyeken a Németországgal megindítandó vám- és kereskedelmi szerződések tárgyalására vonatkozó utasításokat állapított meg. *Szögyény-Marich* László e hó 22-én visszatér Bécsebe s maga is résztvesz a bécsi konferencián.

A népoktatás reformja.

Budapest, október 20.

Borovicz Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, a képviselőház mai ülésén terjesztette be a *népoktatásügy reformjáról* szóló törvényjavaslatot. A javaslat eredeti, előadói tervezetét már ismertettük annak idején. Azóta ebben a tárgyban két ankétét is tartottak s az ankéteken ajánlott módosítások folytán, a ma benyújtott javaslat és az eredeti tervezet közt különbségeket teremtettek, amelyeket a következőkben ismertünk:

A *tanfolyamok* vonatkozólag az egyévi továbbiskolázás szükségét az iskolai igazgató véleményes javaslatára az iskolai helyi hatóság állapítja meg. A közigazgatási bizottság a tanfolyamok jelentése alapján az egyévi továbbiskolázást elrendelheti. A magántanulók évenként kötelesek vizsgálatot tenni.

A zugiskolákról kimondott, hogy zugiskolának tekintendő az olyan vallásiskola is, amely nem az illető hitközség felügyelete alatt áll; az amely nem bír e célra berendezett megfelelő külön helyiséggel, amelyben a vallás oktatásán kívül, világi tantárgyak is taníttatnak. A külön vallás-iskolába 8 éven alul levő gyermekek egyáltalán nem járhatnak.

A *tanítási nyelvre* vonatkozólag kimondott, hogy az állami iskolákban minden kötelező tantárgy, tehát a hittan is, az iskola helyiségeiben, nyilvánosan tanítandó és hogy a hit- és erkölcs tanításánál a magyar tanítási nyelv mellett az illető egyházi főhatóság kívántható tannelvet a gyermek anyanyelvével is használható. A nem-állami elemi népokolák mindennapi tanfolyamának tanítási nyelvét az iskolafenntartók állapítják meg, ha azonban a nem magyar tannelvet elemi népokolában a beiratkozott növendékek összes létszámának legalább 20%-a magyar anyanyelvű, vagy ha az összes növendékek között legalább 20 magyar anyanyelvű van, a magyar nyelv is mint tananyag használható. Az összes elemi népokolák ismételő-tanfolyamában a tanítás nyelve kizárólag magyar.

A felekezeti főhatóság az általa megállapított tantervet a vallás- és közoktatásügyi miniszternek előzetesen bemutatni köteles. Ugyancsak bekövetkező hitfekezeti iskolákban használt tankönyveket és taneszközöket és ezeket abból a szempontból is megbiráltatja, vajjon nem tartalmaznak-e olyanokat, amelyek a gyermekben a magyar haza, vagy a nemzet más tagjai iránt gyűlölködést szítanak. Az állami ellenőrzés kiterjed az iskolai vagy ifjúsági könyvtárban levő művekre is.

A községi és felekezeti tanítóok javadalmazásáról és az állam által gyakorlandó fegyelmi jogról szóló fejezetben a következő lényesebb módosítások történtek: A segédtanítóok minőségében mellőztetett, a tanítóképzés alapvizsgálatott tanítójelöltnek évi ösztöndíja 600 koronánál kevesebb nem lehet. Minden tanítót a fizetésen kívül még legelőször két szoba, konyha, kamra és a legszükségesebb mellékhelyiségekből álló tisztes lakás illeti meg.

Az állam érdekkörébe ütköző fegyelmi vétségek megtorlása az eredeti javaslat szerint kizárólag a közigazgatási bizottságok hatáskörébe volt utalva. Most a javaslat fenntartja ugyan a közigazgatási bizottság illetőségét, de egyszerű szórendi változtatással nem zárja ki, hogy a felekezeti tanítóknak az állam érdekkörébe sértő fegyelmi eseteiben is az illetékes egyházi főhatóság saját szabályai szerint járjon el és hozzon fegyelmi ítéletet; de módot nyújt arra, hogy minden olyan esetben, amidőn a hitfekezeti főhatóság a fegyelmi eljárás megindítását és befejezését halogatná, vagy az eljárást az állam érdekeinek figyelmén kívül hagyásával foganatosítaná, — a közigazgatási bizottság jogosítva legyen minden ilyen esetben eljárni. Azon esetben, amidőn a magyar nyelv tanításában tapasztalt eredménytelenségnek nem a tanító szándékos mulasztása, hanem képességének fogyatékos volta az oka és a tanító nem tagja az orsz. tanítói nyugdíjintézetnek (tehát annak terhére nem nyugdíjazható), az iskolafenntartó köteles a tanító mellé a jelen törvény rendelkezéseinek megfelelő kézsítéssel bíró tanítójelöltet alkalmazni. Államellenes irány követése miatt a nyugdíjazott tanítókkal szemben is alkalmazandó a fegyelmi eljárás. Ezek fegyelmi ítéletében az állástól való elmozdítás helyett a nyugdíj elvonása mondanó ki.

A *tanítóképzés- és képesítésről* szóló fejezetben a következő változtatások történtek. A képzőintézetekbe való felvételnek a felvételi vizsgálat teljesen töröltetett. A felveendő jelölt igazolati tartozik, hogy magyarul beszél, érzelmei épek és egészséges. Aki tízennyolcadik életévét betöltötte föl nem vehető. Oly intézetekben, amelyekben a tanítás nyelve a magyar, a felsorolt tárgyakhoz még a német, esetleg más hazai nyelv; oly intézetekben pedig, amelyekben a tanítás nyelve nem a magyar, a főt előcsolt tárgyakhoz még

a tanítás nyelve járul. A növendékek heti tanóráinak száma 30. A hitfelekezettek által fenntartott és nem magyar tantervű képzőintézetekben a magyar nyelv és irodalom, Magyarországi története, földrajza és alkotmánytana, mint amelyek a tanítóképesítő szakvizsgálatnak tárgyai, a rendes tantárgyak között magyar tanterven legalább olyan heti óraszámmal tanítandók, mint az állami képzőintézetekben. A hitfelekezeti intézetekben a hit- és erkölcsi tanítás bizonyos órákra szorítandó, mely idő alatt a más hitfelekezethez tartozó növendékek saját hitfelekezetiük gondoskodása folytán és felügyelete alatt fognak hit- és erkölcsi oktatásban részesülni.

Bármilyen jellegű elemi népiskolai rendes tanítói (tanítónői) állásra ezentúl csak olyan egyén alkalmazható, illetve választható, aki a tanítóképesítő szakvizsgálatot állami vizsgálóbizottság előtt sikerrel letette és annak alapján tanítói oklevelet nyert és aki magyar állampolgárságát igazolja. E vizsgálat nyelve magyar.

Az összes tanító- és tanítóképzőintézetek fölött az állami felügyeletet a vallás- és közoktatásügyi miniszter a királyi tanfelügyelők útján gyakorolja. Azon esetben pedig, ha a kormány a tanító- vagy tanítóképzőintézetben erkölcsi bajoknak vagy államellenes irányúnak jönné tudomására, a közoktatásügyi miniszter vizsgálatot teljesített és joga van az intézettel a veszélyes egyének eltávolítását követelni. Ha az intézet fenntartója azonnal nem orvosolja az ilyen bajt, a közoktatásügyi miniszter az intézet ideiglenes vagy végleges bezárását haladék nélkül elrendelheti.

Végre a törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi, valamint a pénzügyminiszter bizatnak meg.

KÜLFÖLD

Az orosz-japán háború.

Budapest, október 20.

A saho-menti események elterelték a figyelmet Port-Arthurtól, hős védőitől és az elszánt ostromló seregtől. Csak néha-néha emlékeztettek rá japán részről, hogy áll még a Csöndes-Oceán kulcsa, amikor jelentették, hogy a várat nagy eréllyel tovább bombázzák. Ma azonban az a csifui jelentés lepi meg a világot, hogy Stössel tábornok részleges kapitulációt ajánlott föl a japánoknak. Az orosz parancsnok, e távirat szerint át akarja engedni a várost, a dombokat és az összes védműveket az ellenségnek, Liaotiesan kivételével, ahol még hat hónapra való eleség van tízezer ember számára. Az ily részleges kapitulációra nincs példa a várostromok történetében és ugy a védőre, mint az ostromló seregére nézve teljesen értéktelen. Ha Stössel tábornoknak még hat hónapra való elesége van tízezer ember számára, annál kevésbé lehet oka az ellenségnek számos, még el nem foglalt erődítést kiszolgáltatni, mert legalább még 20.000 emberrel rendelkezik, akik a távirat szerint még három hónapig el vannak látva eleséggel. De az ostromló seregére nézve sincs semmi értéke az ily részleges kapitulációnak, mert amíg Liaotiesan, a védelmi vonalat uraló legmagasabb pont az oroszok kezében van, Port-Arthur bevételéről nem lehet beszélni. Ha a japánok az ily kapitulációs ajánlatot elfogadják, csak megkönnyítik az orosz védelem feladatát. A csifui jelentést tehát nem lehet komolyan venni. Stössel tábornok aligha érhet el többet a japánoktól, mint azt, hogy megengedik katonáinak a szabad elvonulást, hősieségük elismerésül talán fegyvereikkel együtt. Mert elmúltak azok az idők, amikor még ily lovagiasan csatáztak.

Tokióban egyébként azt hiszik, hogy Port-Arthur ellentállása megtört és a vár bevétele már csak napok kérdése. Csak az a baj, hogy Japánban már a háború

kezdetén is ez volt a vélemény s azóta hétről hétre megisméltődött a vár közeli kapitulációjának közeli jóslata. Port-Arthur azonban még most is áll, bár nyolc hónapja szakadatlanul bombázzák és ostromolják. Most azonban mindenestre elérkezett az ideje, amikor Péterváron és Mukdenben reszketni kell Port-Arthur miatt, mert Kuropatkin offenzívája nem sikerült és mert a japán hadvezetőség a balti flotta elindulása miatt erősebb akcióra fogja szorítani az ostromló sereget.

A nagy csata folytatása.

London, október 20.

A Reuter-ügynökségnek Oku hadserégénél lévő tudósítója jelenti tegnap feladott táviratában: Orosz térképek, amelyek a japánok kezébe kerültek, azt mutatják, hogy az oroszok tervezik a visszavonulást ama pontok meghatározásával, hol az üldözés közben szembe akartak szállani. Ez azt mutatja, hogy a japánok lassan vonulnak előre és nem sikerült nekik az oroszok visszavonulási útját elzárni, amelyet nagy ügyességgel vezetnek. A japán lovasság a Hunho át-lépésével meghiusította az oroszok megkerülési szándékát. A jobb és középső hadsereg az ütközet alatt nemcsak hogy megtartotta állását, hanem előre is nyomult. Az orosz csapatot, mely a jobb sereg oldalát támadta meg, kelet felé visszauztek. A japánok harcponalának ugyanaz az alakja, mint a csata elején, csak hogy 24 kilométernyire előre van tolva észak felé. A hadseregnek 19-én pihenője volt és a csend valószínűleg még egy pár napig eltart. Egy öt zászlóaljából és három ütegből álló japán elkülönítet csapatot, mely üldözés közben messzire elkerült a vasuti vonaltól kelet felé, megtámadott 12 orosz zászlóalj. A japánok nyolc ágyujukat elvesztették. A japánok e veszteségének oka tulságos önbizalmuk volt.

London, október 20.

A Standard közli Kuroki főhadiszállásáról kapott távirat alapján: Kuropatkin parancsot adott ki, hogy semmi körülmények közt sem szabad Mukdenbe visszaterni. Lehetséges, hogy Kuropatkin újabb támadásra készül.

Páris, október 20.

Sahou és Linesipu környékén, amelyek még japán kézen vannak, ma vagy holnap elkeseredett ütközet lesz.

Pétervár, október 20.

A Brseviya Vjedomosti tudósítója táviratozza Mukdenből tegnapi kelettel: Miscesenko tábornok kozákjai megütözték két japán gyalogszászlóaljjal. Az orosz tüzérség oly jól lőtt, hogy a japán ütegeket elhallgattatták, mire a gyalogság visszavonult. Tegnap az orosz csapatok egyike körülzárta az ellenséges előrs egy részét. Egy japán zászlóaljat kényszerítették fegyverletételre. A japánok lassan visszavonulnak.

London, október 20.

A harcponalból érkező jelentések szerint a Saho mellett a csata bevégeződött, még pedig a japánok győzelmével, ámbár ez a diadal nem volt döntő. Kuropatkin egész seregét a legnagyobb rendben vonta vissza az új hadállásokba. A Saho mellett vívott csata a mellett bizonyít, hogy a japán egyesült seregek stratégiája kifogástalan.

Szaharov jelentése.

Pétervár, október 20.

(Hivatalos.) Szaharov tábornoknak a vezérkarhoz intézett tegnapi keletü távirata jelenti: Ma nem volt ütközet. Egy orosz lovasszereg, mely 18-ikán a szandepukaiszentői arcélen Tadaszantutól hat kilométernyire keletre kutatót, a japán gyalogság gépfegyvertűzel fogadott. Miután azonban a japánok erősítésükre járóőröket vontak össze, az oroszok gyorsan visszavonultak. Szandepuban a lovas járóőrök jelentékeny ellenséges gyalogságra találtak,

melynek ágyui, gépfegyverei és tüzérsége volt. Amidőn tüzelni kezdtek, kénytelen volt lovasságunk az üldözéssel felhagyni. A Turgenyev alhadnagytól vezetett járóört 200 lépésnyi távolságra gépfegyvertűzel fogadták. A kozákok összes lovaikat megölték vagy megsebesítették. Maga Turgenyev megmentett egy megsebesített kozákot, fölveve azt lovára és elvágta vele.

Győzelem vagy halál.

London, október 20.

Az esti lapok pétervári táviratai szerint a japánok is, az oroszok is nagy erősitéseket kaptak. Kuropatkinhoz 20.000 főnyi friss sereg csatlakozott. A japánok Niucvangból kaptak egy hadosztályt. Kuropatkin lényegesen megerősítette centrumát, ugyan-azt megtette Oyama is. Döntő ütközet várható. Kuropatkin azt táviratozta a cárnak, hogy bettiszerinti értelmében végre fogja hajtani a császár parancsát, amely győzelmet vagy halált kíván a seregtől. Pétervárról továbbá azt jelenti, hogy tegnap két japán hadosztály nagy vereségeket szenvedett; állítólag 12.000 japán esett el.

Sok hűhó semmiért.

London, október 20.

Pétervári katonai körökben már elismerik, hogy a japán centrumnak az oroszok általi áttörése nem felel meg a valóságnak. Ugy látszik, hogy nem történt egyéb, mint hogy az oroszok előretolták pozícióikat. Igaz, hogy az oroszok birtokukba kerítették japán ágyukat, de ennek nem volt nagyobb jelentősége. Az oroszok nagy ügyességgel vezetik visszavonulásukat. A japán lovasság balszárnya átkelt a Hun folyón és ily módon elkerülte az oroszok által való körülzárását. Egy orosz csapatot, mely oldalról támadta meg a japánok jobbszárnyát, keleti irányban visszavertek. Egyébként most mindkét sereg pihen és több napig nem lesz komolyabb hadmozdulat. Londonban azt hiszik, hogy a mostani ütközetnek az az eredménye, hogy az oroszok offenzívája meg van hiusítva. A Liao-jangi ütközet nagyobb mértékben és még több vérontással megisméltődött, de a japánok most sem arattak döntő győzelmet. Az oroszok elszánt ellentámadása a japánok centruma ellen megakadályozta a japánokat abban, hogy az orosz szárnyat megkerüljék és döntő győzelmet arassanak. Kuropatkin visszavonulóban hadakozik, de nem lehetetlen, hogy rossz tapasztalatai dacára is megkísérelt egy újabb támadást, mert embereinek megparancsolták, hogy semmi körülmények közt se vonuljanak vissza Mukdenből. A Taicsehon való átvonuláskor elpusztult egy orosz zászlóalj. A zászlóaljat a japánok körülzárták és gépfegyvereikkel majdnem teljesen megsemmisítették. Hir szerint ez a gépfegyvereknek első figyelemreméltó eredménye e háborúban. A Sahótól északra, bár még szakadatlanul folyik a küzdelem, a tüzelés mind ritkább lesz.

Az oroszok vesztesége.

Pétervár, október 20.

A Moskauer Zeitung tudósítója táviratozza, hogy saját szemével látta, amint az utolsó csatában egész ezredek elpusztultak. Az a nagy veszteség, amely a tisztikart érte, bizonyítja, hogy az orosz tisztiek hősiesen viselkedtek. Szombatig 22.000-nél több sebesültet vittek Mukdenbe.

Ellentmondó hírek.

Berlin, október 20.

Pétervárról jelenti, hogy ott komolyan tartja magát az a hír, hogy az oroszok a japán jobbszárnyak öt hadosztályát megverték és több ezer japánt elfogtak. Azt is beszélik, hogy a sahoi vasuti állomás az oroszok kezében van. Ezzel szemben Tokióból a következőket táviratozzák: Oyama, aki Inkauból erősítéseket kapott, újra megkezdte

az offenzívát az orosz centrum ellen. Az oroszok lassan és kétségbeesett ellentállás kifejtésével visszavonulnak. Az esős idő és a rossz utak nagyon megnehezítik a hadműveleteket.

A japánok visszavonulnak.

Pétórvár, október 20.

A *Novoje Vremjának* következőket jelentik Mukdenből a hó 19-iki kelettel: A japánok lassan visszavonulnak. A táboruk felett látható tűzfüggelék itélve, élelmiszerkészleteiket elégetik. Október 19-ike hívós őszi nap volt. Ha az utak kiszáradnak, a harc valószínűleg újra megindul, mert az ellenfelek egymással az arcélek egész hosszában érintkeznek.

Port-Arthur végnapjai.

London, október 20.

Csifuból jelentik a *Daily Telegraph* nap tegnapi kelettel: Egy japán markotányos, aki a port-arthuri ostromló seregtől jött ide, jelenti, hogy a japánok eddig 50.000 embert veszítettek Port-Arthur előtt. A japánok tüzérségi főállásai 400 ágyúval rendelkeznek, amelyek a Farkas-hegytől Takusanig terjedő vonalon vannak elhelyezve. A balti hajóhad kiindulásának híre arra bírta a japánokat, hogy fokozott mértékben dolgozzanak. Erősítéseket vonnak össze és hevesen folytatják az ostromlövődőzést, ami újabb támadásra vall. A japán tiszték azt hiszik, hogy a vár e hónap alatt föltétlenül el fog esni. Japánból még mindig küldenek ostromágyukat Port-Arthur elé. Más forrásból azt jelenti, hogy a japánok néhány újabb erősség elfoglalásával az orosz erődök fővonala elé jutottak. E fővonalak előtt az összes terület a délnyugati rész kivételével a japánok kezében van. A japán közvélemény most parancsolóan követeli a vár megvétele és a legközelebbi nagy ostromtámadásnál nem fognak törődni az emberáldozatok nagyságával. A japánok készülődéséből azt kell következtetni, hogy már legközelebb nagy gyalogos-támadást fognak intézni a vár ellen. A japánok nagyon jól tudják, hogy Port-Arthurt okvetlenül a tél beállása előtt el kell foglalni.

London, október 20.

Csifuból táviratozzák: Egy japán torpedónaszád Port-Arthur előtt aknára jutott és súlyosan megsérülve vontatták Csifuba. Az ostromló sereg folyton bombázza Port-Arthurt, de nem nagy eredménnyel.

A japán flotta lesben.

London, október 20.

Csifuból jelentik, hogy a *Jalu* torkolatánál egy japán hajóraj állomásozik s ha ez a japán szárazföldi csapatokkal érintkezésbe lép, akkor lehetetlenség, hogy az oroszok bevonuljanak Koreába.

A balti flotta.

Skagen, október 20.

Ma reggel a Skagentől délre levő Allbecker-öbölbe érkezett az orosz keleti tengeri hajóraj nyolc hajója. 8 óra körül újabb nyolc hadihajó vonult el Kirtszkolm előtt. Az összes hadihajók horgonyt vetettek az öbölben, melyben négy szenes gőzös is van.

HIREK

Roosevelt Alice.

A kábel néhány szót röpit át az oceanon és ettől a néhány szótól mosolygóssá válnak az arcok. Roosevelt Alice menyasszony! Mintha az a tengeralatti drótkötél, mely annyi komoly tőzsdei eseménynek és annyi szomorú harctéri tragédiának híret adja át a vén Európának, lágyan rezgő hurrá változott volna át néhány pillanatra, melyről zsongó melódiák szállnak fel a szürke őszi levegőbe. Roosevelt Alice menyasszony! Mintha ennek a hiradásnak minden betűje ezüst-csöngetyűcske volna, melynek csilingelése lágy tavasi hangulattal tölti el a szívet. Mert Roosevelt Alicet mindenütt szeretik. A róla keringő hírek rózsákkal fonják körül alakját. A nevéhez fűződő legendák színes virágokként borítják el és mi nem tudjuk másként elképzelni, mint szépnek, okosnak, virulónak.

Roosevelt Alice menyasszony! Ezer és ezer fiatal leány és asszony mosolyog erre a hirre elégedetten, ezer és ezer bájos fejbólat helyeslően és ezer és ezer szívből száll át hozzá az oceanon néma üdvözet. Légy boldog, bájos leány, ki annyi derűt sugározta ki lelkéből, légy boldog, te gazdagságodban is szerény, ki annyi koronás nagy urat hódítottál meg szellemeddal! Légy boldog és légy elégedett! De vajjon az lész-e? És egyszerre ezer és ezer ajkon bágyad el a mosoly, ezer és ezer homlokra borul rá az aggodalom árnyéka.

És mielőtt tovább olvasnák az érdekes hírt, asszonyok és lányok leteszik kezükből az újságot. Gondolkoznak. Vajjon ki lehet a boldog, aki egy egész életre magához fűzhet? Ki más, mint valami királyfi, kinek szöke fürteire aranykoronának fénye fog egykoron hullni. Haja szöke, arca halvány és szeme kék, mint a felhőtelen égbolt.

És, akik szeretnek, Roosevelt Alice, azok megremegnek érted. Mert ma már vékony fátlyáld fúszolt a királyokat körülvevő legenda és amit mögötte megpillant a polgári szem, az sok-sok bánat és mély-séges, vigasztalan szomorúság. Ma már nem kápráztatja meg a tekinteteket a korona fénye, mert alóla fekete madarakként merednek elő a gondok... Roosevelt Alice, Roosevelt Alice, hát téged is el fog nyelni azoknak a ragyogó palotáknak egyike, melyek belül, olyanok mint valami gazdag diszú kripta? Élő emberek halkán járnak bennük és könnytelen szemmel siratják a szívük, amely réges-régen meghalt, és temetik a lelkük, melynek letört szárnya...

Nem, nem! visszhangzik ezer és ezer szivben ujjongva, amint újra tovább olvassák az újságoknak híret! Roosevelt Alice, te mostani választásoddal is méltó maradtál magadhoz! Királyt szemeltél ki magadnak, de olyant, kinek hatalmát nem a korona és nem a trón adja. Királyt, ki országokat hódított meg, de nem veszthet el semmit. Fejedelmet, akinek nagysága előtt milliók hódolnak meg, de aki maga nem rabja senkinek! Herceget aki maga szerezte kincseit és pazar kézzel osztja szét, a nélkül, hogy csökkenne valaha gazdagsága.

Légy boldog, Roosevelt Alice, aki felé fejedelmi sarjak nyújtották kezüket és aki a szellemnek egyik királyát választottad ki magadnak! Marconit, a távolságok legyőzőjét, ki szolgálatába kényszerítette a le-

vegő szellemeit, hogy parancsára hirt vi-gyenek hegyeken és tengereken által. Mily törpe az ő hatalma mellett a koronás uraké, akik olyan büszkék csettő-bottló paripáikra és arany-sújtásos híműkeikre!

Légy boldog, Roosevelt Alice. Ki most is példát mutattál a millió leánynak, aki olyan rajongó csodálattal néz feléd! Kedvességgel, búbájosságoddal fejedelmi sarjakat bilincselte le, de a szívedet — férfinak adata. Mig szíved néma volt, gazdagon hulladtad szellemed színes röppentyűit a föld hatalmasaira, de mikor megszólalt benned a szerelem, szelíd, engedelmes leányként hallgattál szótátára és halkán, pirulva rebegted: szeretlek! És most ez a szó millió és millió szívből visszhangzik feléd. Mert ennél szebb szót nem ejtett ki ajkad soha. Mert ez a szó szebben bera-gyog, mint azok a szellemes ötletek, melyeket a tengeralatti kábel színes pillan-gókként röpitett szét a világ minden ré-szébe. Azok az ötletek csillogtak, ez a szó lángol és melegít!

Légy boldog, Roosevelt Alice, ki ér-zé-seidet nem áltoztad fel hiúságnak, ki életed legfontosabb lépésénél méltó maradtál szabad hazád nagy hagyományaihoz és aki most szebb, sugárzóbb, bájosabb vagy, mint valaha, sugárzóbb, mint akkor, mikor császári kegy fénye borított el — mert szerel-mes vagy, tehát jó és elbűvölő: igaz és egész férfinak egyszerű, édes kis meny-asszonya!

R. A.

A madridi csöcselék.

Virágokkal telehintett, pompás ravata-lon feküdt a szerencsétlen sorsu, korán el-halt aszturiai hercegnő bebalzsamozott holt-tete. Egy nemzet gyászja és az egész világ részvéte kísérté sirtába. Sok ezer kilométernyi távolság átláthatatlan ködén keresztül is megthotta az embereket a fiatal hercegnő tragikus halála. Mert a bibor-ban születettek és a biborban szülők közül oly keveseket ér a polgári anyák gyakori, kegyetlen sorsa, hogy az emberek szívet kétszeresen megrezgettette a legnagyobb boldogság küszöbén való hirtelen elmulás. A madridi csöcselék pedig ezrével állta körül a gyászpompával bevont palotát. Az ember ugy vélné, szomorúan és hangtalanul, lehajtott fejvel zárandokoltak el a madridiak a sóhajo-kat lehelő ravatal elé, hogy könnyeikkel öntöz-zék a koporsót. Nem. A gyásznak ez a sablonja, ez az egyedülvaló poézisa nem vezette őket a palotába. A gyász hiénáit a kíváncsiság csöditette oda. A rideg, fekete halál nem váltotta ki belőlük a fájdalom ér-zéseit, csak a pompára vágyó kíváncsi-ságukat ébresztette föl. Odacsödülték, hogy gyönyörködjenek a halál üres és léha cifra-ságaiban, hogy a lobogó kandelaberek ki-sértetiesen remegő fényében a garmadában heverő millió színes, illatos virágok legel-tessék a szemüket, hogy lássák a fekete drapériával bevont termet és megcsodál-hassák a diszes koporsót. Arra talán nem is gondoltak, hogy a koporsó ércfalán belül is van még valami. A gyász hiénái szemé-ben a koporsó cifraságainál véget ér a látnivalók sora.

Sokan voltak. A kíváncsiságtól remegve, izgatottan és tülekedve rontottak be a pa-lotába. Mindenki első akart lenni, hogy elsőnek gyönyörködhessek a gyász szép-ségében. A nagy tülekedésben letiporták egymást. És ekkor a demoralizált népség

— BUDAPESTI NAPLÓ. Október 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

pompára vágyó kíváncsiságáról is megjeledezett, kitért belőle a rablőosztón, rávetette magát az agyongázolt, ájult asszonyokra, leszaggatta róluk az értéktárgyikat és letépte a fülönfüggőiket. A gyász hiénáiból — akik csak a szemnek való gyönyörűségeket kerestek a halál cifraságaiban — az alkalom hiénái lettek, akik a segítségért hörgő, tehetetlen asszonyok véresre taposott testéről letépték az értékes silányságokat. És mindez ott történt, közvetlen közelében a fenséges és néma halálnak.

Ez a rettentően éles színekkel festett kép, melyet tegnap állított Madrid az amuló világ elé, nem a madridi csészelék képe, hanem a züllött, demoralizált Spanyolországé. A büszke hidalgók országából, ime, rothadt emberhúsrá éhező hiénák országa lett. Így fajult el a Torquemada-nevelte nép.

S nálunk tudós világi professzorok, pláne protestánsok, tönjénezik az inkvizíció emlékét.

Micsoda perverz korlátoltság!

Sz. J.

Budapest, október 20.

— **Személyi hírek.** *Erszsbet Amália* főhercegnő udvarhölgyével Bécsből visszaérkezett Székeshérvérra. — *Báró Roszner* Ervin fiumei kormányzó, mint Fiuméből táviratozzák, ma reggel két nap tartózkodásra Budapestre érkezett. — *Jakabffy* Imre a képviselőház alelnöke néhány napra Karánsebesre utazott. — *Szalay* Péter miniszteri tanácsos, a posta és táviratai elnökhivatala szabadságáról visszatért és ma ismét átvette hivatalát. — *Györffy* Gyula országgyűlési képviselő, aki többheti súlyos betegségből felépült, orvosi tanácsára, miután szabadságot kért a képviselőháztól, ma hosszabb időre a Délvidékre utazott.

— **Cirill nagyherceg utazása.** *Pétervárról* jelentik, hogy *Cirill* nagyherceg, aki csodálatos módon menekült meg Port-Arthur előtt az elsüllyedt *Petropavlovsk* hajóról, tegnap este egészségesnek teljes helyreállítása végett Olaszországba utazott.

— **Kitüntetés.** A hivatalos lap közlése szerint a király *Bernárd Győző*, a magyar államvasutak főfelügyelőjének, saját kérelmére történt nyugalmazása alkalmából, a vasutépítés terén tett sok évi kiváló szolgálatá elismerésül, a királyi tanácsosi címet adományozta.

— **Az aszturial hercegnő temetése.** *Madridból* jelentik, hogy az aszturial hercegnő holttestét átvitték ma az eskuriali királyi sírhelyre, ahol az ágoston-rendi barátok átvették a koporsót az állami és udvari méltóságok és a főnemesség számos tagja jelenlétében. Az eltemetésről jegyzőkönyvet vettek föl, amelyet az igazságügyminiszter irt alá. A kamara, amely a gyász miatt félbeszakította tanácskozását, holnap ismét összejön.

— **Magyar nemesség.** A hivatalos lap ma közli, hogy a király néhai *Péter* Benjámin ezredes törvényes utódainak a magyar nemességet *pusztadomaházi* előnévvel, néhai *Radetzkij* László címzetes őrnagy törvényes utódainak pedig *sajtynéki* előnévvel adományozta.

— **A budapesti francia főkonzul előléptetése.** A francia köztársaság elnöke *Riffault* Ágost budapesti főkonzult *sziam* követté nevezte ki Bangkokba. *Riffault* öt évet töltött fővárosunkban, hol megnyerte mindenki rokonszenvét és nagyrabecsülését. Kiváló szolgálataival megérdemelt előléptetése bizonyára örömmel tölti el magyar barátait, kik meg fogják tartani legjobb emlékezetükben. *Riffault* néhány nap mulva távozik Budapestről, hogy elfoglalja új állomását.

— **Bókay János emlékezete.** Kegyeletes fűnépet rendezett ma este a *Budapest-Józsefvárosi Orvostársaság* a kerület néhai nagynevű orvosának, *Bókay* Jánosnak emlékeztetésére. Az emlékezés ünnepe, amelyre *Bókay* János halála napjának huszadik évfordulója adott alkalmat, a Budapesti Orvosegyesület nagytermében folyt le az orvosi kar kitűnéseinek jelenlétében. Dr.

Kéty Károly elnök méltatta *Bókay* János nagy érdemeit a gyermekorvoslás terén, majd dr. *Barai* Jenő titkár előterjesztette a társaság ama határozatát, hogy *Bókay János-jutalomdíj* címen alapot létesít, amelynek kamataiból a gyermekorvoslás körébe vágó, magyar nyelven irt, eredeti dolgozatokat kíván jutalmazni. Az emlékbeszédet *Bókay* János felett dr. *Hajnis* Géza egyetemi magántanár tartotta. Tüzetesen ismertette *Bókay* János pályafutását, tudományos munkásságát és uttörő tevékenységét a gyermekgyógyászat terén. A gyűlés után közös vacsora volt. A társaság holnap koszorút helyez *Bókay* emlékszobrára.

— **A zsömlye és a járvány.** A mindenféleajta reggeli és uszonna-sütemények fáradhatatlan kihordói a legközelebbi időkben igen nemes küzdelmet fognak folytatni, amelynek eredménye, ha meglesz hozzá a kitartás, a köz szempontjából nagyon becsesnek ígérkezik. A kifíkt, tejes és vizes-zsömlyék, pasztránák kihordóinak szervezete, az Első Budapesti Süteménykihordók Önképző és Segítő-Egyesülete ugyanis a maga részéről szintén sorompóba lépett a sütemény össze-visszatatogatásának és megrogopztatásának épp oly kedves, mint káros szórakozása ellen. Köztisztasági és izlésbeli tekintetből már nem éppen mai keletű a bosszankodás, felháborodás és tiltakozás a sütemények haszontalan összefogdosása ellen. És annál is inkább volt mindenkor jogos és megokolt ez a felháborodás, mert a legtöbbször egy vagy két süteménynek a megvásárlása a péknél, a szatócsnál, vagy a kihordónál nyolc vagy tíz ártatlan süteménynek az esetleges bemaszatolásával járt, amely csuffá tett sütemények azért természetesen más handóknak mégis a gyomrába kerültek. A „nem tudhatni, mitől hizik az ember” kedélyes elvével el-elütögették a dolgot a mindent elviselő edzett természetek, ámbar örök titok marad, miért kelljen megbántani annyi zsömlyét, kifíkt, ugyszólván árnyalatbeli különbségektől. Azonban közbeszól állandóan egy komolyabb szempont, tudniillik a — bacillus. A ragadós betegség. A fönt citált hosszú nevű egyesület derék vezetősége ezt a szempontot domborítja most ki, amikor a Budapesten pusztító epidémiás betegségek ellen harcba viszi a kihordók seregét. Az egyesület vezetősége ugyanis körlevélben figyelmezteti tagjait, hogy olyan lakásokba, ahol epidémiás beteg van, a sütemény szállítását vagy egészen szüntessék meg, vagy a süteményt becsomagolva hagyják ott, a nélkül, hogy a betegség tartama alatt az érte járó összeget elfogadják. Kosarukba a vevők közül senkit belenyulni ne engedjenek. Az egyesület vezetősége egyuttal figyelmezteti a tagokat, hogy ezeket az óvintézkedéseket pontosan tartsák meg, mert különben az egyesület az illetékes hatósághoz fog fordulni, hogy az illetőknek tiltsák meg a sütemény-kihordást. A kihordók testülete tehát áldozatot sem kímél az üdvös cél érdekében. És tagadhatatlanul sok kellemetlenséget is vállalnak magukra a kihordók, mert ki ne ismerné a közönség jórészenek makacs ragaszkodását még a legelítendőbb hagyományok mellett is. De ne tágtítsanak a derék süteménykihordók, a közegészség Géniusza följegyzi majd márványtáblájára az ő nagy érdemeiket.

— **A téli flotta Fiumében.** *Fiuméből* táviratozzák: Téli flottánk *Pietruschi* ellentengernagy parancsnokságával Poládból holnap négy napra ideérkezik; a flotta a *Habsburg*, *Árpád*, *Babenberg*, *Maria Theresia* és *Franz Josef I.* nagy csatahajókból és torpedóflotillából áll.

— **Kereskedelmi muzeum Zágrábban.** *Zágrábról* táviratozzák, hogy ma délelőtt nyitották meg ott ünnepiesen a kereskedelmi és iparmuzeumot. Megjelentek az ünnepségen a budapesti, a fiumei, laibachi, eszéki, zenggi kereskedelmi kamarák, a magyar technológiai iparmuzeum, valamint Zágráb és a vidék ipari, kereskedelmi testületei, továbbá a hatóságok fejei. *Grahor* Jankó kamarai elnök üdvözlő beszéde után a bán megnyitotta a muzeumot és az avval egybekötött segéd- és inasunka-

kiállítását. *Grahor* kamarai elnök éltette a kereskedelmi minisztert, aki lehetővé tette a muzeum létrejövetelét.

— **Merénylet Ugron ellen.** *Székelyudvarhelyről* jelentik, hogy az *Ugron* Gábor ellen elkövetett merényletéről érdekes részletek derülnek ki. A merénylő *Zakariás* Demeter nemcsak fejszével támadt Ugronra, hanem tíz lépésnyi távolságból kétszer rá is lött s azután elmenekült. Ugron anyja birtokáról kocsin Székelyudvarhelyre indult, hogy ott eltörött karját gyógyíttassa. Utközben a merénylő ujra megleste s még kétszer rálőtt. A golyók Ugron Gábor ruháját mozgósították. A merénylő azután odább állott, de a csendőrök csakhamar elfogták. A merénylő rovott multu ember, aki tizenkilenc évi fegyházra volt elítélve és csak nemrég szabadult ki. Ugron Gábor, miután karját gipszbe tették, személyesen jelent meg a székelyudvarhelyi törvényszéknél, ahol a vizsgálóbíró jegyzőkönyvbe foglalta panaszát. A merénylőt vizsgálati fogságba helyezték.

— **Német lap Párisban.** Érdemes a dolgról beszélni, mert Párisban bizony ritka specialitás a német újság. Német napilap egyáltalában csak egyszer jelent meg a franciák fővárosában, még pedig a negyvenes években s ez a lap is — a *Vorwaerts* — csak egy évig élt. Munkatársai között egyébként ott volt *Heine* Henrik és *Marx* Károly is. Azóta aztán nem volt német lap Párisban, aminek az oka nem éppen a franciák németgyűlöletében keresendő, amely különben a legutolsó háború előtt nem is igen volt meg s most sem ebben rejlik annak az akadálya, hogy Párisban német lap nem kell, hanem egyszerűen az akasztaná meg ott német lapoknak az existenciáját, hogy nincs rájuk szükség. Az ott lakó és átutazó németek tulajdonom tudnak franciául és francia lapokat olvasnak. Mégis három év óta volt Párisban egy német hetilap, s hogy még a kedvezőtlen viszonyok között sem rossz vállalkozás a *Pariser Zeitung*, azt éppen az bizonyítja, hogy most napilappá fog átalakulni.

— **Negyvenéves papi jubileum.** *Handler* Márk, a tata-tóvárosi izraelita hitközség főrabijja a napokban ülte lelkeszi működése 40-ik évfordulóját. Az ünnepeltet számos küldöttség üdvözölte. Reggel istentisztelet volt, amely után a városaháza dísztermében tartott ülésen ünnepelték az ág papot.

— **Az illetőség.** Az illetőségi ügyek tárgyalása körül nagyfokú késedelem tapasztalható. Gyakran évek telnek el egy-egy ilyen ügy végleges befejezéséig, ami sokszor az érdekeltelek érzékeny kárával jár. A baj orvoslására most a belügyminiszter elrendelte, hogy az illetőség tárgyalását, az eljárást kezdeményező törvényhatóság minden irányban egyszerűre indítsa meg és az illetőség megállapításához szükséges adatok kiderítése iránt az intézkedéseket ne egyenként, hanem együttesen és egyszerre tegye meg. A törvényhatóság, a kormány külön utasításának a bevárása nélkül, nyomoztassa ki önmaga a kihallgatásra megjelölt távollevő tartózkodó helyét. Szigorúan utasítja a belügyminiszter a törvényhatóságokat, hogy sürgős esetekben, amilyenek: a hadkötelezettség, közegélyezés, toloncozás és gyámhatósági illetékesség megállapítása, a folyamatba tett illetékességi ügyeket soron kívül intézzék el. A miniszter kijelenti továbbá, hogy illetékességi ügyben nem lehet helye fölülvizsgálati kérelemnek, hanem a másodfokú határozatot a *közgazgatási bizottság*hoz lehet megfőlebbezni; ennek a határozata ellen aztán csakis a *közgazgatási bíróság* előtt való eljárásnak van helye.

— **Házasságok.** Dr. *Grünfeld* Ármán budapesti gyakorló-orvos a napokban tartotta esküvőjét *Bécsben* *Jarmuth* Paula urhölgygel.

Halász Sándor mérnök hétfőn, 24-én vezeti oltárhoz *Hoffmann* Irén kisasszonyt, *Hoffmann* Mihály az *Adóügyi Szaklap* szerkesztőjének gyámleányát *Szigetvárról*.

Reinitz M. Ignác fakereskedő és hordógyáros fia: *Reinitz* Filipp Beregszászról eljegyezte *Riff* Pepike kisasszonyt, *Riff* Mór felsőszudniki szállótulajdonos leányát.

Kiss Nándor eljegyezte *Pfeiffer* Hedvig kisasszonyt Budapesten.

— **Véres párbaj.** *Bécsben* ma *Berger* Rudolf reichsrathi képviselő párbajt vívott egy ismert nevű gyárossal és súlyosan megsebesítette. A párbajra magántermészetű nézeteltérés adott okot.

— **Báró Wesselényi Béla halála.** Kolozsvárról táviratozzák, hogy báró Wesselényi Béla, a nagy Wesselényi Miklósnak fia *Alad-Zsuzsanna*, Kolozs megyében ötvenhét éves korában meghalt. Az elhunyt főúr az arisztokrácia egyik legszimpatikusabb alakja volt s különösen sportkörökben övezte népszerűség. Még 16-ikán részt vett a Zsukon tartott lövészverseny s kétszer érkezett be elsőnek. Ma délután egy nagyobb társasággal vadászott birtokán, e közben hirtelen lebukott lováról és meghalt. Szívizélhűdés okozta halálát; Wesselényi Béla 1847. március 11-ikén Zsibón született, előbb otthon nevelték, azután bátyjával, a volt szilágymegyei főispánnal a kolozsvári ev. ref. kollégiumban tanult, majd nevelőjük, *Bothár Ferenc* felügyelete alatt a berlini egyetemen fejezték be jogi tanulmányaikat. Hazatérve, gazdasággal foglalkozott, a főrendiháznak tagja volt, de a politikai életben nem szerepelt. Halálát neje, született *Aubin Fanny* gyászolja.

— **Képző- és iparművészeti kiállítás.** A *Művelődés Egyesület* folyó év november havában képző- és iparművészeti kiállítást rendez. Kiállításra kerülnek mindazok a képző- és iparművészeti tárgyak: képek, szobrok, háziipari termékek, melyeket a művészekből alakult jury erre méltónak ítelt. Azoknak a hölgyeknek, akik maguk iparművészeti tervezeteket készítenek nem tudnak, a kiállítás rendezője hivatásos művészek által tervezett mintákat bosszút rendezésükre. Erre nézve bővebb felvilágosítást nyújt a szakosztály titkára: *Sárosi Bella* (VIII. Baross-utca 41. szám.) A kiállítandó tárgyak november 1-ig kiállításra az egyesület helyiségébe (Horánszky-utca 9. szám.) A kiállítás november 15-től február 1-ig tart.

— **A párbaj ellen.** Az Országos Párbajellenes Szövetség igazgatótanácsa tegnap tartotta a nyári szünet után első ülését az állami számvérőszék tanácsstermében. *Rakovszky István* elnök megnyitó szavai után *Gergely Ede* főtitkár tervezte elő jelentését, amelyben részletesen beszámolt a szövetség tevékenységéről. Az utolsó igazgatósági ülés határozata értelmében a közös hadügyminiszterhez és a honvédelmi miniszterhez a főtitkár beadványt intézett, amelyben felkérte a minisztereket, hogy a tartalékos, nyugdíjas és szolgálaton kívüli viszonyban levő tiszteknek, hadapródoknak és katonai hivatalnokoknak engedjék meg az Országos Párbajellenes Szövetségbe való belépést. A miniszterek a szövetség kérését kedvezően intézték el és csupán az alapszabályok lényegtelen módosítását kötötték ki. Az igazgató tanács az alapszabályoknak a leiratok értelmében való módosítása tárgyában november 6-án az állami szemverőszék tanácsstermében rendkívüli közgyűlést tart. A mai ülésen egy becsületbírói szabályzat kidolgozását is elhatározták s a tervezet szerkesztésével dr. *Gerenday György* és dr. *Vámbéry Ruzsán* igazgatósági tagokat bízták meg.

— **Új vendéglőstanoniskola.** Tegnap nyit meg *Szegeden* az ország ötödik vendéglőstanoniskolája. A megnyitó-ünnepen részvett *Mártonffy Márton* iparoktatási főigazgató is, aki szép beszédben esettelle a vendéglőspár hivatását. Megjelentek még az ünnepen: *Gundel János*, a vendéglősök szövetségének érdemes elnöke, dr. *Gal* Endre kulturánácsos, *Scossa Dezső* tanfelügyelő és még számosan. *Glück Frigyes*, a szakképzés uttorjára és *Bokros Károly*, a nyugdíjintézet elnöke táviratban üdvözölték az új szakiskola vezetését.

— **Aki Amerikában marad.** A bécsi műiparisikola és múzeum igazgatóját, *Myrbachot*, a kormány még a tavasszal tanulmányutra küldte ki Amerikába. Bécsi művészkörökben most azt suttogják, hogy *Myrbach* nem is tér többé vissza Bécsbe, hanem Amerikában fog letelepedni egy bécsi festőművészével, akivel együtt ment ki a tavasszal Amerikába.

— **Muzeumok tolvaja.** Tegnapelőtt a budapesti Nemzeti Múzeumban tetten értek egy tolvajt, aki magát osztrák rajzolóknak mondta. A budapesti főkapitányság kérdést tett a bécsi rendőrségnél s így jötték rá, hogy az illető *Fucik* Károly Miksa 27 éves íróadi gyakornok, aki ismert tolvaja a múzeumoknak. Két évvel ezelőtt ellopta a bécsi múzeumtörténelmi kiállításról *Fadinger István* szobrának pajzsát s ezért egy évi súlyos börtönrre ítélték, de megszökött a kornu-burg: fogházból.

— **Magyar herenkedők Belgrádban.** A Magyar Kereskedelmi Csarnok a pénteken Belgrádba utazó küldöttség tiszteletére ma fényes ismerkedési estét rendezett, melyen az előkelő magyar kereskedelem és ipar számos képviselője jelent meg. *Jellinek* Henrik elnök, *Petkovic* főkonzul és *Melly* tanácsos szimpatikus hangú felkűszöntőket mondtak a közös siker érdekében.

Belgrádból jelentik: A szerb metropolis kereskedő-világa, melynek Belgrád közéletében előkelő szerep jut, nagy érdeklődéssel várja a magyar vendégeket. A kormány és a városi hatóság karöltve működnék közre, hogy a magyaroknak a tavaszkor tanúsított vendégszeretetét méltóan viszonzják. Arra is ügyelnek, hogy a látogatás megtartsa a tisztán társadalmi jellegét, mindamellett az itteni kereskedőkön kívül álló mértékadó körök a magyar kereskedelem kiváló képviselőinek ily tömeges idejövételét fontos kereskedelempolitikai aktusnak tekintik, melynek a két szomszéd állam kereskedelmi összeköttetésére üdvös és hasznos következményei lesznek. A rendezőbizottság nagy tevékenységet fejt ki, hogy a száznál többre felszaporodott vendégsereg ellátása és elszállásolása simán menjen végbe. *Horváth* Ödön kereskedelmi attasé közbenjárására a szerb pénzügyminiszter elengedte a podgyász vámvizitóját. *Dumba* követ a vendégek tiszteletére vasárnap délelben diszebédet ad, melyre a budapesti kereskedelmi csarnok leránduló választmányi tagjai, Budapest székesfőváros képviselői, a magyar kereskedelmi kormányának Belgrádban tartózkodó képviselőinek tagjai hivatalosak. A nemzeti színházban holnap a vendégek tiszteletére szerb fordításban a *Vöröshajú* népszimű első felvonását, valamint *Petrovics Ljubomir* egy énekes szimniútját adják.

— **Hervayné kaučíója.** A kétférfű *Hervayné* négy hónap óta ül már a leobeni törvényszék börtönében. A letartóztatott asszony ügyvédje mozgalmat indított, hogy kiszabadítsa védettjét a vizsgálati fogságból. A *Neues Wiener Journal* is pártjára állott az asszonynak és tegnap táviratban kétezer korona biztosítékot ajánlott föl a leobeni törvényszéknek, hogy *Hervayné* szabadlábra várhassa be ügyének végtárgyalását. A leobeni törvényszék még nem döntött a szabadlábrahelyezés dolgában.

— **Fizetésrendezés a Máv-nál.** A Magyar Államvasutaknál alkalmazott pénztárosnők, kezelőnők és telefonkezelőnők fizetésrendezésének tervezetét a Máv. igazgatósága már régebben *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter elé terjesztette. A fizetésrendezés, mint értesülünk, a napokban elkészül és valószínűleg már november hó elsején életbe is lép.

— **Hier. Brünnebből** táviratozzák: *Maerisch-Trübaun* tegnap az ellenőrző szemlén egy tartalékos *Hier* helyett zével jelentkezett. A szemléte vezető százados figyelmeztette eljárása helytelenségére, de kijelentette, hogy ez egyszer elnézi neki a dolgot. Amikor azonban a tartalékos a katonakönyvek megtekintésénél újra zével jelentkezett, a százados három napi elzárással büntette. — *Trienben* a legutóbbi ellenőrzési szemlén egy landwehr-tartalékos olaszul, *presentevél* jelentkezett. A szemléte vezető százados elrendelte, hogy hívassanak két csendőrt s azokkal vitessék el az olasz tartalékos. A csendőrök a városi hatóságnál kérdezősködtek, kötelesek-e a parancsnak engedelmesskedni. A polgármester azt felelte, hogy a csendőrök rendőri szolgálatra nem utasíthatók s erre a két csendőr nem kísérte be az olaszul jelentkezett tartalékos.

— **Halálozás.** *Zweibrückenből* táviratozzák, hogy dr. *Schlagintweil* Emil kormánytanácsos, az ismert orientalista ma meghalt.

— **A sikkasztó kékfestőgyáros.** *Bécsből* táviratozzák lapunknak: Az itteni rendőrség ma a valenciai osztrák-magyar konzultól azt a távirati értesítést kapta, hogy *Taussig* Ottó, a tegnap letartóztatott sikkasztó gyárost, *Teneriffa-szigetén*, *Santa-Cruceban* tartják fogva. Amikor a valenciai konzul Bécsből azt az értesítést kapta, hogy az *Italia* gőzösön utazó *Taussig*ot tartóztatassa le, az *Italia* már elhagyta a kikötőt. A konzul, aki tudta, hogy a hajó szén berakodása miatt *Teneriffán*, *Santa-Cruceban* ki fog kötni, a Kanári-szigetek kormányzójának táviratozott *Taussig* letartóztatása miatt. A letartóztatás megtörtént, mire *Taussig*ot ideiglenesen a *santa-crucei* börtönbe szállították.

Megtalálták nála az elsikasztott 700.000 koronát.

— **Mascagni a politikában.** Az ő sok nevezetességéhez a hirneves olasz maestro még egyet csatol. Olaszországban most indult meg a választási küzdelem és a *Parasztbecsület* szerzője is föllépett képviselőjelöltnek, még pedig *Parasóban*. Ott, ahol éppen nem valami népszerű. Annak idején tudvaleg a pesarói *Rossini-konzervatóriumtól*, amelynek hosszabb időn át igazgatója volt, el is mozdították. Hogy mit keres a politikában *Mascagni*, az még egyelőre titok.

— **A rendőr merénylői.** Tegnapelőtt a *Bérkocsis-utca* 29. sz. ház előtt több suhanc veszedelmesen megszurkálta *Borda* István rendőrt. A merénylők közül a helyszínen letartóztatott *Tanczin* Géza kintornást és *Gendesa* Ernő nap-számóst. A rendőrség ma kinyomozta és letartóztatta a még szökésben volt két merénylőt is. Ezek *Gergely* István váci születésű 21 éves lakatos-segéd és *Schütt* Béla budapesti születésű 24 éves kéményseprő-segéd.

— **Sikkasztó raktárnok.** A napokban nagyobb sikkasztást fedeztek fel az *Apollo* kőolaj-finomító-gyár raktárában. A sikkasztásra egy jöttnek ró, hogy *Borschova* Károly raktárkezelő, aki már hosszabb idő óta áll a cég szolgálatában, el-tűnt. Egyszerűen nem jelentkezett a hivatalában és családja sem tudta, hogy hozzá ment. A dolog gyanus volt és vizsgálatot tartottak a raktárban. Ekkor kiderült, hogy 120 hordó petroleum hiányzik. A raktárnok ugyanis a petroleumot eladta és az érte kapott 8000 koronával nem számolt el. Vártak még két napig, hogy *Borschova* jelentkezni fog. A két nap elmúlt a nélkül, hogy a raktárkezelő visszatért volna és miután így bizonyossá lett, hogy a nyolcezer koronát elsikasztotta, feljelentést tettek a rendőrségen, amely most nyomozza a hülen raktárnokot.

— **Kivándorlók elutazása Fiuméből.** A magyar-amerikai vonal *Pannonia* hajója 1934 kivándorlóval ma reggel teljes rendben elindul *New-Yorkba*. Ugyancsak ma ment el Fiuméből 335 kivándorlóval egy különvonat is, amely a *Cunard* hajóstársaság költségén az antverpeni kikötőbe szállítja azokat, akik nem fértek a hajóra. *Séley* Sándor miniszteri tanácsos ez idő szerint Fiumében van és a belügyi kormány nevében az érdekelte körökkel tárgyalásokat folytat a kivándorlók flumei elszállásolása és a hajójáratok szaporítása tárgyában. Mint értesülünk, e tárgyalások már megfelelő eredményre vezettek. *Séley* ez alkalommal a kivándorlók jelenlegi elhelyezése és szállítása dolgában is beható vizsgálatot tartott és a tapasztalatok felett megelégedését fejezte ki. A hajó indulása, mint máskor, ezuttal is nagy nézőközönséget gyűjtött a kikötőbe.

— **A bécsi rablógylkos házaspár.** *Párisból* jelentik: *Kleinék* még mindig tagadják a gyilkosságot. A rendőrség szét fogja szedetni holmijukat, szétszedeti *Klein* Franciska ruháit, mert alapos a gyanu, hogy a gyilkos asszony a ruhájába varrta az elrabolt értékpapirokat. Az sem lehetetlen, hogy a házaspár már *Baselben* tuladott rajtuk és egy tengerentúli bank számára deponálta. A Rue Saint Denis 200. sz. házában tulajdonosa, akinél a *Klein-házaspár* lakást vett ki, a három hónapra előre kifizetett lakbért a szegényeknek ajándékozta. A szoba egyik sarkában, ahol a házaspár lakott, számos széttépett bécsi lutricédulát találtak. A párisiak nagyon érdeklődnek a gyilkos házaspár volt lakása iránt és tömegesen keresik fel azt a házat, amelyikben laktak, de a tulajdonos megtiltotta a szoba megtekintését. — A bécsi rendőrség, mint levelezőnk jelenti, kinyomozta, hogy a gyilkos házaspár, miközben *Salzburg* és *Baselen* át *Párisba* szökött, *Bécsbe* táviratokat és leveleket küldözgetett, de hogy kinek a címére, azt még nem sikerült kinyomozni.

— **Az osztályorszájték húzása.** Az osztályorszájték mai húzásán kétezer koronát nyert 43484 74412 106762 11393 50740 68524 79415 5200 4584 109945 40187 36196 88729 45308; *eser koronát* 46421 81211 33670 11462 60046 101505 29157 16315 8419 71661 90174 25283 9283 97 11770 106326 91331 80352 90906 48686 78684 51856 27028 5789 30106 51723 42349; *ólszás koronát* 69294 23659 43377 27552 97002 51158 73947

102584 58605 34861 13595 18742 23028 21846
26537 61035 15635 43686 49516 9960 96488 13579
74310 80846 46318 102468 83872 50049 34028
34263 104985 8658 101848 1663 27883.

— **Kiss szerenőse nagy!** Vásároljon osztályorsjegyet Kiss Károly és Társa bankházánál, Erzsébet-körút 19. szám alatt.

(x) **Magasan repül a daru,** nagyokat is kurjongat. Régi jó néma, amely mindig új marad. Jóllehet, nem értjük „szavát”, szívesen hallgatjuk és meg is nótázzuk. Pedig így télviz idő beköszöntése előtt **más szóra** kellene figyelmünket irányítani és a nótázás helyett **egészségünk megővésére** kellene gondolnunk. **Meghülés megakadályozásának legbiztosabb módja**, ha egy pohárka **barackocnagot** vagy **barackpálinkát** iszunk, mielőtt lakásunkból a szabadba megyünk. **Valódi barackkülönlegességeket az Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság** kecskeméti főzdeje készíti. A gyár vezetősége bérmentve küldi árjegyzékét és a **Barack Híradó** (megjelenik 80.000 példányban) mutatószámát.

FŐVÁROS

(*) **Előjáró-jelölés.** Az I. kerületi bizottsági tagok egy része **Márkus Imrét**, a főpolgármester testvéröccsét jelölte a megüresedett kerületi előjárói állásra.

(*) **A kultuszminiszter és a főváros.** A Rudolf-rakodáron a vallás- és közoktatásügyi minisztérium számára palotát építenek. A miniszter felszólította a hatóságot, hogy a palota közelében levő szivattyutelepet távolítsa el, mert vízzel veszedelmre van az új palotának. A tanács mai üléséből felelt erre a főszőlőitásra. Kijelentette, hogy a főváros nem távolítja el a szivattyutelepet, mert a telep **becses kiegészítő része** az általános vízműveknek, különösen olyan esetben, a midőn a káposztásmegyeri vízműnél valami baj történik a vízszolgáltatásban. De különben ez a szivattyutelep nem árthat az épülő palotának, kivált ha jól melegen alapozták.

(*) **Budapest—Ausztria.** Számtalanszor megesik, hogy egyes külföldi hatóságok hivatalos levelet intéznek székesfővárosunk valamelyik hatóságához, melyen Budapestet mint Ausztria egyik városát jelölik meg. A napokban Boston amerikai város tanácsa irt ilyen levelet építési ügyben, kérve fölvilágítást székesfővárosunk tanácsától és a címzésnél Budapest—Ausztriába helyezték. A tanács megfelelt a kérésnek, azonban fölvilágosította Boston hatóságát, hogy Budapest nem tartozik Ausztriához, hanem önálló, független ország fővárosa.

(*) **A dísz-sírhelyek ára.** A tanács javasolja a díszsírhelel előtt, hogy a kerepesi-utí temetőben levő III. osztályú (legelőcsöb) díszsírhelel árát 200 koronáról 300 koronára emeljük föl.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** Holnap, pénteken éri meg tízedik előadását a *Cyranode Bergerac* abban a szereposztásban, amelylyel az eddigi előadások nagy sikert arattak. *Barrie* vigjátéka, a *Vén lányok* szombaton kerül bemutatásra. Az újdonságot új disszettekkel és korhű jelmezekkel mutatják be s a főbb szerepet P. Márkus Emília, Jászai Mari, Lányci Ilka, Mihályfi, Rózsahegyí, Dezső és Molnár László adják.

** **Népszínház.** Holnap, pénteken a *L'altro pericolo* című négyfelvonásos színműben lép föl *Duse*, szombaton pedig a *Kamelias hölgy* című szerepet játssza el. — Vasárnap délután *Blaža* Lujza folytatja vendégszereplési sorát a Népszínházban. A *Betyár kendőjében* adja Zsófi szerepét, Orszét *Gazdy* Aranka játssza.

** **A Vigszínházban** vasárnap 23-ikán két előadás lesz. Délután 3 órakor mérsékelt helyárral a *Kis pajtást* adják, este a *Végre egyedül!* kerül színre.

** **A Nemzeti Zenede** választmánya gróf *Zichy Géza* elnökele alatt tegnap tartott ülésében a *Balázs-né-Bognár Vilma* tanárnő elhunytával megüresedett egyik ének-tanszékre *Várady Sándort*, az Operaház tagját választotta meg. Elhatározta továbbá a választmány, hogy tekintettel a még folyton jelentkező növendékekre nagy számára, *Gobbi Alajos*, *Effenberger Ilona*, *Jóánovits Irén* és *Nyírák Gabriella* tanárokat újabb pótlórák adásával bizza meg. Segédtanárokl választottak: *Ságody Ottmár*, *Norgauer Etel* és *Südfeld Samu*.

Nyiltter.

Legelegánsabb uri ruhákat legdivatosabb kiállításban, valamint előnyös ruhabérléet ajánl

TILLER MÓR és TÁRSA
es. és kir. udvari szállító
Budapest, IV. kerület Váci-utca 35. szám.

ÜGYNÖKÖK,
kik helyi ismerettel bírnak, részint fixfizetéssel, részint jutalékkal, valamint egy-egy iródi munkára, alkalmazást találhatnak helybéli előkelő intézetnél. Ajánlatok — eredeti bizonyítványok nélkül — a. A. H. szilveszter előtt **Eckstein Bernát** hirdetésíródjába, V., Fűrdő-utca 4. szám küldendők.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Gróf Tisza István** sajtópöbre. A *Székesszéghévár és Vidéke* című újságnak *Fényes László* három esztendő előtt cikksorozatát közölt a *Magyar Ipar és Kereskedelmi Bankról*, amely néhány évi fönnállás után likvidált. Fényes azt állította a pénzintézet igazgatójáról: *Bauer Mór*ról, hogy igazgatótársával együtt rosszhiszeműen vezette a bankot, csakhogy tönkremenjen. A bank akkori vezetői, névszerint gróf *Tisza István*, *Schwarz Felix*, *Pösch Gyula*, *Szécsi Pál*, *Kubinyi Géza*, *Leinér Zsigmond*, báró *Rosner Ervin*, gróf *Szőchenyi Imre*, *Beöthy László* főispán és az időközben elhunyt *Lederer Sándor* lovag rágalmazásért és becsületértésért sajtópört indítottak Fényes László ellen. A budapesti esküdttöróság holnap fogja tárgyalni ezt a sajtópört *Zsitvay Leó* elnökele alatt.

§§ **A megvesztegetett bíró.** A Kuria első büntetőtanácsa ma folytatta a dr. *Soós Kálmán* bíró és büntőrsa *Schwarz Ábrahám* ellen való vesztegetési ügyben a tárgyalást. Ma a királyi tábla ítéletét olvasták fel. Ezután dr. *Vaisz Sándor* Soós bíró védője s *Edvi-Illes Károly*, Schwarz védője indokolták meg a semmisségi panaszt. *Tassy Pál* koronagyógyész-helyettes, a főügyrészeg által bejelentett semmisségi panaszokat visszavonta s csak a védők által felhozott semmisségi okokra reflektált.

§§ **Ércsipes és vérmérgezés.** Az igazságügyi orvosi tanács két tagja: *Bakó Sándor* és *Generich Antal* tudvalevően fölboncolták a Szegeden elhunyt *Lédeczy Pálné* holttestét, hogy megállapítsák, vajjon tényleg az az ércsipes okozta-e halálát, melyet operáció közben *Dollinger* tanár klinikáján fejeztettek a testében. A két professzor már betérjesztette véleményét a központi vizsgálóbírónak. *Bakó Sándor* véleménye szerint *Lédeczyné* halálának oka evérűség. Az evérűség és a *Lédeczyné* testében maradt és onnan eltávolított orvosi eszköz között az egyenes okozati összefüggés nem mutatható ki. *Generich Antal* véleménye a következő: *Lédeczyné* halálának oka vérmérgezés volt. Ezt a hasfalon képzett daganat idézhette elő; a daganat keletkezése közvetett összefüggésbe hozható azzal, hogy a műszer benmaradt a testben.

§§ **Halálos ítélet.** *Szabadkáról* táviratozzák, hogy az ottani törvényszék ma az esküdtek verdiktje alapján kötelhalálra ítélte *Mészáros Csiba* Józsefet, aki július 14-én az édesanyját meggyilkolta. *Mészáros József* aznap délután pénzt kért anyjától kosztra és cigarettára. Ez nem adott neki, hanem megszűnt. Később látta, hogy anyja alszik, odament hozzá és pénzeszacsokjából 12 koronát ellopott. Ezzel elment pajtsaiba és a pénzt elmulatta. 11 óra után érkezett haza ittasan. Az uton eszébe jutott, hogy édesanyja pörölni fog vele s elhatározta, hogy megöli. Bement a szobába megnézni, hogy anyja alszik-e s midőn látta, hogy alszik, a konyhából egy baltát hozott és azzal háromszor fejbevágta. Az anyja leesett a földre, de nem halt meg, mire *Mészáros* egy kendőt vett elő és az áldozat nyakára csavarva megfojtotta. Erre lefeküdt aludni és reggel 5 óráig aludt. Másnap kitudódott az eset és *Mészáros Csiba* Józsefet elfogták. A mai esküdttöróségi tárgyaláson *Poigár József* törvényszéki elnök elnökele mellett a vádhatóságot *Eperjesi Béla* ügyész képviselte. A

tanuk azt vallották, hogy a vádlott a tett elkövetése előtt ivott, de részeg nem volt. A vádlott atyja nem akart vallani. Az esküdtekhez két kérdést intéztek. Az egyik gyilkosság, a másik szándékos emberölés mellett szűk. Huzamosabb tanácskozás után az esküdtek hétnél több szavazattal gyilkosságban mondták büntönek a vádlottat, mire a törvényszék *Mészáros Csiba Józsefet* a büntetőtörvény 273. §. szerint gyilkosság miatt kötelállati halálra ítélte. A vádlott az ítélet kihirdetését egykedvűen fogadta.

§§ **Fenyő Sándor** ügye. A budapesti királyi táblán ma délelőn hirdette ki *Lorvánd Béla* tanácselnök a kilencvennapú börtönrre ítélt *Fenyő Sándor* bűnügyében az ítéletet. A tábla megváltoztatta az elsőbírósg ítéletét: a vádlott büntetését hat hónapra állította le s ebbe a vizsgálati fogságból négy hetet beszámított. *Etter Dezső* főügyész-helyettes, valamint dr. *Pollák Illés* védőügyvéd semmisségi panaszt jelentett be.

Péksegédek bünszövetkezete.

Budapest, október 28.

Ma folytatták a budapesti törvényszéken annak a bűnpörnek tárgyalását, mely élelken bevilágít a péksegédek önképzőkörének rejtelmeibe. A bünszövetkezet áldozatát, *Kápolnai Józsefet* hallgatták ki s ez a szegény ember érdekes dolgokat mondott el *Tatár Dénesék* konyhájáról.

Kápolnai előbb az ortvánadás történetét beszélte el. Már előre figyelmeztették, hogy valami készül ellene s vigyázott is magára. Mikor este munkába ment, előbb óvatosan körültekintett a lakása kapuja előtt. Az utcát egy lámpa halvány fénye világította meg s a szűrkületes kis távol-ságban három csoportban embereket látott. Támadói egyszerre rontottak neki s az első ütés a fejét érte. Azonkivül még vagy harmincat kapott.

Az elnök: Mennyi ideig volt a kórházban?
— Tizenkét napig. Azért jöttem ki oly hamar, mert meg akartam tudni, mi történt az egyesület vagyonával. Dolgozni akkor még nem tudtam. Nyolc nap mulva éreztem, hogy még beteg vagyok. Fejszem és egyéb sérüléseim husz nap alatt gyógyultak be.

— Kinek a megbüntetését kívánja a vádlottak közül?

— Senkiét sem kívánom.
— Mit csináltak maguk az egyesületben?
— Dominóztunk és kártyáztunk. Ezenkivül volt az egyesületnek egy szervező-bizottsága, melynek tagjai három forint napidíjat kaptak azért, hogy ellenőrizzék a pékmestereket, hogy megtartsák-e a tiszórai munkaidőt s ha valaki azt nem tartotta be, annak munkáit kiemeltük a munkából.

Elmondta ezután, hogy egyszer *Tatár* ígért neki tíz forintot, hogy egy tepsibe puskapot tegyen s küldje el egy *Rökk-Szilárd-utcai* péknek. Ó erre nem vállalkozott s akkor mást fogadtak, aki végre is hajtotta a bosszút. A pékek és szatócsok ablakait *Tatár* sokszor beverette. Névtelen levélben megfenyegették a szatócsokat, hogy ha olyan péktől mennek venni süteményt, akit ők bojkottáltak, akkor *üzleteiket felrobantják és ablakaikat beverik*. *Tatár* kijelentette, hogy aki ezeket a stíliket elárulja, azzal alaposan elbánunk. *Tatár* ezenkivül *Glasnertől* száztöven koronát zsarolt ki azzal, hogy megszünteti a sztrájkot.

Az elnök ezután felolvastatja a *Rökus-kórház* jelentését, melyben *Kápolnai* sérülései részletesen le vannak írva. Több ily jelentés van, de a gyógyulás tartamáról egyik sem nyilatkozik határozottan.

Az elnök: Időközben nem verekedett más-al is?

Kápolnai: Nem, de tegnap itt megfenyegették, hogy újra megvernek.

Az elnök (*Tatár*hoz): Mit szól ezekhez a vallomásokhoz?

— Nem igaz egy szó sem belőle.

A tanut megesketik.

Az elnök fölolvastatja az időközben meghalt *Koffler Nándor* újpesti pékmester vallomását, aki a vizsgálát alatt beismerte, hogy *Stark Béla* tőle kért embereket s előlégli erre mindjárti husz koronát adott. Ezután *Ronka* jött hozzá s miután még százhusz koronát hozott, *Diller István*nal, *Klein Károly*lyal, *Stefanics Kálmán*nal és *Sándor Mihály*lyal megvitatta a merénylet tervét, melyet *Kápolnai* harmadnapra végre is hajtottak.

Az elnök (*Stark*hoz és a többi vádlottakhoz): Így történt a dolog?

A vádlottak elismerik, hogy beszéltek *Koffler*rel, de hogy a megverés céljaira pénzt kaptak volna, valamennyien tagadják.

Harka Géza péksegéd tudja, hogy *Tatár*ék

tereszakokodtak a Molitorisz dicsekedett, hogy aszthatvan koronába került, hogy a Gross sütőmester segédeit eloszlatták a gazdájuktól.

— Nem fenyegették meg most, hogy megverik, ha vallani mer?

— Nem.

Frisz Gyula sütőmester Kápolnai megveréséről csak annyit tud, hogy husvéthétfőjén sorahuzás utján döntötték el, hogy kik verjék őt meg, de ez is csak hallomásból tudja.

Masura Rezső házimester felismeri a vádlottakban Kápolnai támadóit. Határozottan állítja, hogy hat-hét embert látott a ház előtt. Stefanovicot határozottan fölismerte.

Rakottján Samu sütősegéd tudja azt, hogy egy titkos gyűlésen határozták el Kápolnai megverését. Ezen a gyűlésen Molitorisz is részt vett.

Grünhut Albert pékmester tudja, hogy a sztrájk alkalmával az ő üzletét, mivel segédeket szerzett a munkaközvetítő mellőzésével, — megostromolták.

Molitorisz a tanu vallomásra megjegyezte, hogy a pékségek azért támadták meg a tanu műhelyét, mert ott a segédeknek tíz órán felül kellett naponta dolgozni.

Tanu: Nálam sohasem dolgoztak tíz óránál többet.

Gross Jenő pékmester, továbbá **Morvai Ödön** szigorló-orvos és néhány jelentéktelen tanuvalomás után a tárgyalást az elnök delutánig felfüggesztette.

A delután 5 órakor megnyílt folytatolagos tárgyalás **Taun Viktor**, **Kremcsinsky László**, **Holtzinger Ignác**, **Klinger Hugó**, **Kondor János** és **Gadi József** tanuk arról tettek vallomást, hogy Kápolnai karszerűsége nem a támadás idejéből való, hanem régebbi keletű. Azt is vallották, hogy Kápolnai, mikor a kórházból kijött, vig életet folytatott. Éjjel-nappal a kávéházakban mulatott s fenyegetőzött, hogy majd bosszút áll rajtuk.

Dr. Iványi Ernő és **dr. Milkó Vilmos** orvosok sem tudnak arról, hogy Kápolnai kéztörést szenvedett volna.

Dobozi Kálmán szabósegéd és **Kakuk Gyula** cipészsegéd igazolták, hogy Molitorisz Gyula 15—18-ig Debreczenben időzött, ahol egy sztrájkgyűlésen beszédet tartott.

Novák Gyula sütősegéd meglátogatta Kápolnait a kórházban. Kápolnai ez alkalommal szidta, gyalázta a szervezet vezetését.

— Vette ön észre, hogy Kápolnainak keze el van törve?

— Dehogy is volt eltörve. Egy másfél literes boros üveg volt a kezében s azt két kézre kapva hajtotta fel s ugy ivott belőle. Libacombot evett s dicsekedett, hogy még valerezni is tudna.

Elnök (Kápolnaihoz): Azt már tudjuk, hogy ön vig ember, igaz az, hogy magának másfél literes üveg volt a kezében?

Kápolnai: Dehogy volt az másfél literes, csak 11 literes volt.

Milkó Ede sütősegéd tagadta, hogy a Jakobson-féle kocsmában tartott titkos értekezleten elhatározták volna, hogy Kápolnait megverik.

Láng Ignác sütősegéd előadta, hogy egy **Török Miklós** nevű segéd őt, mikor Glasnernél kisegített, megtámadta, hogy miért állott be Glasnerhez. Ekkor mondta neki **Török**, hogy Kápolnainak rossz vége lesz nekemkára.

Mehalisz József pincér és **Török Miklós** pékségéd igazolták Stefanits alibijét. **Török** azt is előadta, hogy Spolarits betefelont az egyesületbe két emberért. Erre Tatár rendeletéből **Török** és Kápolnai kimentek Grünhut pékmesterhez, ahol Grünhut egy-egy forintot és petrolumot adott, hogy menjenek Mayer Salamon sütőmesterhez.

A törvényszék a tárgyalás folytatását holnap delután félőtre tűzte ki, amikor az orvosszakértők meghallgatására kerül a sor.

SPORT

Bécsi löversenyek. A mai verseny nap legjobban díjazott futama, a Kahlenbergi gátverseny, váratlanul szenzációval kezdődött. A versenynek már hetekkel ezelőtt Sphinx volt a legjobban fogadott lova és csak újabban, főleg lovása Williamson kedvéért történtek Tolmácsra is fogadások. A 3200 méteres versenyben a fordulójig Revach vezetett, itt a két Mautner-ló, Clavigo és Sphinx nyomultak föl, az utolsó gátat a két ló együtt ugorja, innen elkezdett küzdelemben haladnak a célig, melyet az outsider Clavigo ért el elsőnek istállóháza előtt. Szép verseny lett még a Stadbahn handicap is, melynek 900 méteres távolságán 22 kétéves mérkőzött. A start természetesen nem sikerült hamarosan és midőn a lovak elindultak, Junó színei látszottak. Rose Bernd lett a győztes Vino Tinto előtt.

Részletes eredmény a következő:

I. **Handicap.** Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. Györgyei M. *Mindjártja* (Bonta) első, Veruda (Lewis) második, Pislants (Cleminson) harmadik, azután Voltaire, Thorane, Durban, Gerda, Bona Grazia, Rothall Express. Totalizátor: 10:35. Helyrefogadások: I. 50:54. II. 50:218. III. 50:118.

II. **Kétévesek versenye.** Díj 3000 korona. Távolság 1300 méter. Mautner V. *Bonairja* (Krousil) első, Benvenuto (Huxtable) második, Barkis (Varne) harmadik. Totalizátor: 10:63.

III. **Satdbahn handicap.** Díj 8000 korona. Távolság 900 méter. Gróf Fries M. *Rose Berndje* (Krousil) első, Vino Tinto (Cleminson) második, Vadkan (Janek) harmadik, azután Nyári betyár, Satyr, Bóbita, Arató, Blona Dea, Galanterie, Bakancsos, Tárogató, Poi or pay, Ito, Prater, St-Gellért, Liza Blittz, Önkéntes ur, Junó, Calabrias, Kacérlány, Nem bánom, Immortelle. Totalizátor: 10:47. Helyrefogadások: I. 50:103. II. 50:113. III. 50:228.

IV. **Kahlenbergi gátverseny.** Díj 20.000 korona. Távolság 3200 méter. Mautner V. *Clavigoja* (Slinn) első, Sphinx (Rosack) második, Revach (Huxtable) harmadik, azután Futótüz, Tolmács. Totalizátor: 10:16. Helyrefogadások: I. 50:129. II. 50:81.

V. **Első osztályú eladóverseny.** Díj 4000 korona. Táv. 1200 m. Capt. L. *Tiszavesszője* (Bonta) első, Tokaj II. (Cleminson) második, Rizi-Bizi (Janek) harmadik, azután Forrás, Doute. Totalizátor: 10:60. Helyrefogadások: I. 50:108. II. 50:76.

VI. **Akadályverseny.** Díj 3000 korona. Távolság 4800 méter. Báró Porpurgo M. *Mysterije* (Vetter) első, Tokaj (Slinn) második, Hastrmann (Kapusek) harmadik, azután Corelli II., Calauer, Tromf, Lisbeth. Totalizátor: 10:54. Helyrefogadások: I. 50:89. II. 50:75. III. 50:79.

VII. **Eladóverseny handicap.** Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. Mautner V. *Angolaja* (Baines) első, Corfu (Janek) második, Confrater (Walkington) harmadik, azután Progayety, Frittura, Ismerős, Talvolta, Jongleur, Derü, Curieuse, Eposeuse, András. Totalizátor: 10:44. Helyrefogadások: I. 50:86. II. 50:115. III. 50:180.

Legujabb.

Az orosz-japán háború.

London, október 20.

A Reuter-ügynökség jelenti *Csifuból*: A japánok 8-ikán *Erlungsan* ellen és az oroszok 9-ikén a japán erődítmények ellen intéztek sikertelen támadást. Később a japánok meglepő támadást intéztek és elfoglaltak *Erlungsan* mellett egy magaslatot és az ottani főerődöt csak 500 méternyire fekvő vasuti hidat. Azóta az oroszok különböző eredménytelen kísérleteket tettek, hogy ezt az állást visszafoglalják. 10-ikén kilenc torpedóromboló kiment a kikötőből és bombázta a japánok baloldalát. Négy japán torpedóromboló azonban kényszerítette az oroszokat, hogy térjenek vissza a kikötőbe. Eközben egy japán hajó nekiment egy aknának és súlyos sérülést szenvedett. Az orosz helyőrség most 5000 emberrel oladt le. 13-án heves ütközet volt *Erlungsan* lejtőin, miközben a japánok 300 embert vesztek. A balti hajóraj elindulásának híre a várbán nagy lelkesedést keltett.

London, október 20.

Mukdenből jelentik mai kelettel: A Saho-menti nagy ütközet avval végződött, hogy a két hadsereg arcvonalai szemben állnak egymással, csupán a *Saho* választja el őket. A tüzrégi párbajt 18-án és 19-ikén egész nap folytatták. Az orosz centrum napról-napra heves ágyutűz közben valamivel előrenyomult.

TÁVIRATOK

Bécs, október 20. Most már biztos, hogy a Reichsrath november 17-én fog összeülni.

Triest, október 20. Az angol hajónaj öt napos tartózkodás után elindult Veelece felé. *Compton Downille* tengernagy családjának *Surprise* nevű hajója és két ágyúnaszád már 9 órakor utnak indult.

Triest, október 20. Herceg *Hohenlohe* Szilárd helytartó ma reggel ideérkezett és átvette a helytartóság vezetését.

Berlin, október 20. Gróf *Bülow* birodalmi kancellár ma delután a tegnap ideérkezett

Szogyeny-Marich osztrák-magyar nagykövetet hosszabb értekezletre fogadta.

A szász király köszönete.

Drezda, október 20. A hivatalos *Dresden Journal* a király következő rendeletét közli:

Istenben boldogult drága atyám, György király ő felsége elhunyt feletti mély gyászomban rendkívül jól estek szívemnek az őszinte szeretet és hűség rendkívül nagyszámú nyilatkozatait, amelyek népem minden köréből érkeztek hozzám. Ezért legszívesebb és mélyen érzett köszönetemet óhajtom köztudomásra hozni.

Az osztrák klerikálisok fuzója.

Bécs, október 20. Egy kommuniké szerint a katolikus centrum ma dr. *Kathrein* elnöklésével ülést tartott, amelynek napirendjén a centrum és keresztény-szocialista pártgyesület egyesülésének különböző lapok által felvetett kérdése volt. Egyhangulag elfogadtak olyan határozatot, hogy a klub a maga részéről támogatja a centrum és a keresztény-szocialista pártgyesület között komolyan gondolt egyesülést és megbizta az elnököt, hogy keressen módot, hogy az egyesülést lehetővé tegye.

A spanyol trónörökös.

Madrid, október 20. A hivatalos lap szerint *Alfonz Mária* infánst kikikáltották trónörökössé. Az *aszturiai herceg* címet egyelőre senkinek sem adományozzák.

Az angolok Tibetben.

London, október 20. A *Reuter*-ügynökségnek jelentik *Pariból* (Tibet) 17-ről: Az angol expedíció zöme és jobb oszlopa ideérkezett. A hágókon való átjárás nagy nehézséggel jár. A kimerültségtől utközben 72-en rogytak össze és többen csak azt kérték, hogy ott hagyják őket meghalni. Mégis sikerült az utóórsnek az összes kimerülteket *Pariba* szállítani. 17-ikén éjjel oly sok hó esett, hogy sulya alatt összeestek a sátrak. Ez éjjel ketten meghaltak. A visszavonulást meg kellett szakítani, mert minden utat befújt a hó.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, október 20. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Eladott *buza*, tiszavidéki 10.90—11.40 K. *Rozs* 8.—8.20 K. *Árpa* 8.80—9.50 K., *Tengeri* 7.75—7.90 K., *Cinquantin* 8.25—8.75 K. *Zab* 7.20—7.75 K., válogatott 8.10 K.

Bécs, október 20. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A delutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 668.75. Magyar hitelrészvény 782.25. Bécsi bankgyesület 282.—. Union-bank 550.—. Landerbank 542.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 645.75. Déli vasut 85.25. Elbavölgyi vasut 420.50. Északnyugati vasut-részvény —.—. Dohányrészvény 349.50. Ríma-murányi vasut 526.50. Alpeisi bányarészvény 480.25. Májusi járadék —.—. Magyar koronajáradék 99.85. Osztrák koronajáradék 97.95. Lombard —.—. Török sorsjegyek 132.—. Német birodalmi márka 117.61—117.59. Napoleon d'or —.—.

New-York, okt. 20. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 10.50 (10.25). Okt-r 9.87 (9.77). Jan-ra 9.86 (8.97). New-Orleansban helyben 9 3/4 (9 3/8). — *Petróleum:* Stand white New-Yorkban 7.95 (7.95). Stand white Philadelphában 7.90 (7.90). Refined in Cases 10.65 (10.65). Credit Balances at Oil City 1.56 (1.56). — *Zsír:* Western steam 7.70 (7.70). Rohe és Brothers 7.90 (7.90). *Tengeri* iránzata állandó. — Okt-r —.— (58 1/2). — Dec-r 56 1/2 (56 7/8). — Máj-r 51 3/4 (51 3/4). — *Buza* iránzata bágyadt. — Píros őszli helyben 121 1/2 (121 3/4). Okt-r —.— (—). Dec-r 118.— (118 3/4). — Máj-r 114 1/4 (114 3/4). — *Juliusra* —.— (—). — *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávé:* fair Rio 7. sz 8 1/2 (8 1/2). Okt-r 6.85 (6.75). Jan-ra 7.05 (6.95). *Liszt:* Spring Wheat clears 4.15 (4.15). — *Cukor:* 3 3/4 —.— (3 3/4). — *Ón:* 28.67—28.87 (28.45—29.—). — *Réz:* 13.12—13.37 (13.12—13.37). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelentik.)

Chicago, október 20. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* iránzata bágyadt. Okt-r 113 3/8 (114 1/4). Dec. 114 3/8 (115 3/8). — *Tengeri* iránzata állandó. — Okt-r 50 3/4 (52.—). — *Zsír:* Okt-r 7.22 (7.22). Jan-ra 7.25 (7.22). — *Szalonna* short clear 8.37 (8.37). — *Sertésus:* Jan-ra 10.95 (10.90). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

REGÉNY

TITKOS HÁZASSÁG.

Irtá: Mrs. EVANS WILSON.

(24)

Sajátságosan nyugodt hangjára Mr. Roscoe felpillantott.

Élénk pirosság borította volt el Regina arcát, két szeme különösen szikrázott.

Karját utitáskájának a szíjába dugva, mind a két kezével erősen fogta a kutyá nyakláncát.

A kocsis megjelent, először határozatlanul nézett urnőjére, aztán nem minden részvét nélkül Reginára.

— Farcley, vidd el ezt a kutyát s ne kerüljön megint a szemem elé.

Amikor a kocsis nekilátott, hogy eleget tegyen a parancsoknak, Regina fölegyenesedett.

— Senki se nyuljon a kutyámhoz — mondotta világosan és határozottan — najnálom, hogy terhére voltam Mrs. Palma. Nincs jogom arra, még ha módomban volna is, hogy kellemetlenséget okozzak önnek. Jőjj Cézár, majd máshol keresünk szállást. Elég nagy New-York arra, hogy befogadjon bennünket. Isten önnel Mr. Roscoe, jónapot Mrs. Palma.

Az ajtó felé fordult.

— Hova megy? — kérdezte Edwin Roscoe.

— Először is el eből a házból.

— Miss Orme, az ön gyámja nagyon haragszik majd.

— Erre nincs oka. Különböznék negyven gyámmért sem adom oda a kutyámat.

— Dehát mihez akar fogni?

— Ajánlól levelem van egy hölgyhöz Mrs. Lindsaytól.

Mrs. Palma láthatóan izgatott volt. Arra való tekintettel, hogy békességben maradjon meg meg mostoha fiával, akinek s ezt nem titkolhatja önmaga előtt, az ő legközelebbi jövőjére döntő befolyása van, hirtelen engedékenységre készíti, ami különben nem vág a természetéhez.

Megvallom, gratulálni kell Mr. Palmának a gyámjához — jegyezte meg gunyosan. — Mivel azonban miss Orme teljesen ismeretlen New-Yorkban, örültség még csak beszélni is a távozásról. A kisasszony maradni fog, amíg a gyámja megjön, ő majd eldönti a kutyakerdést.

— Bizza rám a kedvencét, kisasszony — kérte Mr. Roscoe — hűségesen megőrzöm majd.

— Köszönöm uram, Cézárnak rajtam kívül senkije sincs, itt ninosen számunkra hely, jobb, ha elmegyünk.

— A dolgot úgy tudnám elrendezni — szőlt közbe a kocsis — hogy mindenki meg lenne vele elégedve.

— Hát, hogy csinálnád te ezt, Farcley?

— Hát úgy, hogy a kocsisin egyik sarkában kutyáolat csinálnék, ott láncra lehetne kötni a Cézárt, a kisasszony meg fölkereshetné és etethetné.

— Bánom is én! — hagyta helyben Mrs. Palma — remélhetőleg miss Orme is meg lesz ezzel elégedve.

— Nem, ennyi alkalmatlanságot nem akarok okozni.

— Nem alkalmatlanság az kisasszony, csak bizza rám a kutyát, semmi baja sem esik majd. Regina belenezett a nyílt, becsületes arca és a kezébe adta a láncot.

— Köszönöm, Farcley. Legyen jó Cézárhoz és aztán vigyen majd hozzá nemsokára.

— Szobájába kíván most menni? — kérdezte Mrs. Palma.

— Igen, kérem.

— Akkor ajánlom magamat kisasszony — mondotta Mr. Roscoe és kezét nyújtott neki.

— Hát ön nem itt lakik?

— Nem, én csak nagybátyám irodájában dolgozom, de gyakran jövök ide. Ha újabb nehézségek támadnának és tul kellene adnia Cézárnak, akkor ne feledkezzék meg s tegyen meg engem boldog gazdájává.

— Azt hiszem, épp úgy nem adnám oda Cézárt, mint a fejemet. A viszontlátásra uram!

Amikor megfordult, hogy a szobalány után menjen, egy fiatal leányba ütközött, aki hevesen rontott be a szobába.

— Bocsnát, hogy . . .

— Miss Orme, Otrified gyámleánya.

— Miss Orme úgy látszik, épen séggel nincs elragadtatva attól, hogy családi körünkbe léphet. Hiszen te valóságos vihart idézel fel, mama, e miatt a pompás ujfundlandi miatt, a győzelem azonban ugy látszik, az idegen zászlóé. Légy nyugodt mama, éppen mostanában olvastam valami csalhatatlan szert a veszettség ellen. Jó reggelt, Edwin. Szegény miss Orme valósággal a megadásnak reményteljes szobra, amelyet nemrégiben együtt láttunk.

Megfogta és melegen megrázta Reginának mind a két kezét.

— Láss csak utána, Hattie, hogy miss Orme egy csésze csokoládét, vagy más efféle kapjon — szőlt aztán oda egy cselédhez, aki éppen belépett és jószágosan kituskolta Reginát az ajtón.

Neville Olga nyúlank, magas természetű, az arca csinos, barna szeme csodálatosan tisztá s időnként vörösés fényt lövel. Dus sűrű haja az a sajátosság szőke, amelyet az olasz mesterek a Maddonnáknak szoktak festeni.

Miután az ajtó bezárult Regina mögött, Olga megcsókolta anyjának az arcát.

— Ne légy haragos, mama — mosolygott huncutul — mert különben átmegek az ellenséghez. Nem tettej jól, hogy rögtön a nehéz ágyukkal tüzeltél arra a szegény teremtesre, még mielőtt állást foglalhatott volna. Tudod, nekem ugy tetszik — s az a jellegzetes vonás az ajka körül és szemének fellobbanása nem csal — hogy nem lehet olyan könnyen félretolni, mint valami sakkfigurát.

— Olga, eszednek kellene lennie s a véleményhez kellene csatlakoznod. Ezzel az idegen elemmel a házukban még igen sok kellemetlenségünk lesz. Nem olyan volt-e, mint valami kis ördög, amikor a védtelen ártatlanság szerepében távozni akart.

— Mindenesetre azonban bájos ördög volt, ugy-e, Edwin?

— Elragadó szépség lesz, csak a nagyvárosi társaság csiszoltsága kell még neki. Anyádnak egyébként igaza van, ha fél a leányka makaosságától. Szilárdan el volt szánva arra, hogy elmegy s épen jókor lépett közbe Farcley. Miért nevetesz, Olga?

— Örülök annak a tréfának, ha Otrified akarata az övével ellenkezésbe jut majd. A mi unalmas életünk egyhangúságát valami változatság fogja majd élénkíteni.

— Olga, itt az ideje — figyelmeztette Mrs. Palma az óráját nézve. Persze, elkisérsz bennünket, Edwin?

— Sajnos, le kell mondanom erről az élvezetről. Az irodában van dolgom, hiszen tudja kérem, milyen kérlelhetetlen a vádlottak irányában.

— Remélhetőleg miss Ormet is az akarata alá nyugtözi majd. Eljősz ma este Mrs. Delafieldhez?

— Megigérttem; eljőjtek önért és Olgáért kilenc órákor?

— Helyes, elvárunk. Tehát a viszontlátásra.

Regina követte a szobalányt, a második emeletre egy rendkívül bájosan berendezett szobába.

— Csokoládét, vagy kávét parancsol, kisasszony? — kérdezte Hattie és felhuzta a gazdagon himzett redőnyt.

— Semmit sem kérek, köszönöm.

Szomorú arccal tette le kalapját és köpenyét.

— Legyen jókedvű, kisasszony — biztatta Hattie igaz részvét kifejezésével az arcán. — Olga kisasszony sokkal kedvesebb az anyjánál és majd összebarátkozik önnel. És a kutyáról is gondoskodom majd, csak legyen egészen nyugodt.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Vesta . . .

Vesta papnöje szítja a tüzet.

Labogó lángnyelv táncol az oltáron.

Fehér az arca — ruhája fehér,
Mint hamulepel szunnyadó parázon . . .

Vesta papnöje szítja a tüzet . . .

S harsán a hangja ujjongó zenének;

Lakodalmas nép táncol, énekel,

Egy ifju párnak szent paraszat kérnek! . . .

Fürtös fejükön virágkoszorú,

Sugár alakjuk hajlik, mint a palma . . .

Egy ragyogó kép, melyen nincs ború!

Káprázatos fény, melynek nincsen árnya . . .

Oltár kövére odadül a lány . . .

Ugy nézi, hogy lejt párválja a másik;

Arcába csap az oltár melege! . . .

S Vesta papnöje összehorvad . . . fázik . . .

Miklós Jutka.

† **Tetovált angolok.** Egy londoni orvos-tanár, *Riley*, körülbelül százezerre becsüli azoknak a londoniaknak a számát, akiknek a testbőrén színes rajzok díszlenek. Többnyire nők tetováltatják magukat. Mesélik, hogy egy híres színésznek egyik vállán egy pillangó rajza van. Alatta pedig az két betű: *E. W.* Ezelőtt egy *F. V.* betűs urnak volt a menasszonya a színésznek, azonban a házasságból semmi sem lett és most elment egy „tanárhoz“, aki a két betű helyébe mostani fölegényének kezdőbetűit tetováltatta. A tetoválás egyébként a szépség egyes hiányait is pótolni lehet. Egy *Burchett* nevű „tanár“ egy kis gépezettel sok apró lyukaeskát szur az arca és az apró lyukakon valami titkoszatos tinktura szivárog az arcbőr alá és tüde, rózsás színt ad neki. Nagyon sok londoni asszony veti alá magát ennek a kezelésnek, mert sikeres és tartós a hatása.

† **A gyógyító villamosság.** Egy *Greer* nevű amerikai mérnök cikket írt egy amerikai hetilapba és huszövi tapasztalataira hivatkozva, azt állítja, hogy az a mágneses befolyás, amely a villamos motorok közelségéből ered, javára válik az egészségnek. Elmondja, hogy egy orvosbarátja két tüdőveszes embert vétett föl vele villamosgép-kezelésnek. Mind a kettő állapota szemmel láthatóan javulni kezdett, amint a villamos gép mellé került. Az egyik két év múlva kilépett a szolgálatból és akkor föléledt a régi betegsége és egy év múlva meghalt. A másik később félfői szabadságot kért, de ismét megbetegedett és mikor ismét szolgálatba állt, kigyógyult. Egy mérnököt orvosai délvídkre küldtek, de az ő tanácsára egy villamoserőre berendezett nyomdában vállalt hivatalt s a villamos gépek között teljesen kigyógyult.

† **A lángész és családja.** Híres pszichiaterek sokat írtak már arról, hogy milyen kármil-merek között születnek meg azok a szerencsés halandók, akiket talentumoknak, genieknak nevezünk, akiket az égiek azzal a bizonyos „isteni szikrá“-val ajándékoznak meg. Legutóbb *Ellis* H. a kiváló angol tudós uj oldalról világította meg ezt a kérdést. Feltette magában, hogy ezer honfűtésánál megállapítja, hogy a genie milyen viszonyban áll a családjához. Kutatásainak eredménye szerint az átlagnál több tehetséggel megáldott férfiak többnyire olyan családból származnak, amelyben a férfiak száma nagyobb, mint a nőké; viszont a tehetséges nők leginkább olyan családba tartoznak, amelyben a gyenge nem van többségben. Átlag 104 férfivel szemben 100 nő születik; a tehetséges férfiak családjában azonban 121 férfi jut 100 nőre, míg a tehetséges nők családjában 79 férfi születik 100 nővel szemben. Figyelemreméltó az a körülmény is, hogy sok esetben az illető család legidősebb, vagy legifjabb gyermeke van különös természeti adományokkal felruházva. Harmadik esetben a legidősebb, húszháromban a legfiatalabb és csak negyvenhét évesen a középső gyermek. Az elsőszülöttek és legfiatalabbak tehát 53%-ot tesznek ki; míg a középszülöttek száma mindössze 47%-nak felel meg. Ellenben nemcsak talentum tekintetében vannak túlsúlyban az elsőszülöttek és legfiatalabbak, hanem gyengeelműjű is nagyobb számban akad közöttük. Egy *Mitchell* Arthur nevű angol orvos megállapította, hogy 453 hülye között 31%-t elsőszülött és 20%-a az illető család legfiatalab-

gyermek, tehát összesen 51%. Mint egy angol törvényszéki bíró megállapította, a betörők nagyrésze elsőszülött.

KÖZGAZDASÁG

Vásárosarnok. (Vámos és Bruszt jelentése.)

Kedvező hideg időjárás lehetővé teszi a hus és vadfélék szállítását és tekintve, hogy az érdeklődés is jó, nagy tételek felküldését ajánljuk. Száraz szőlő, nemes fajlama, fajkorte és tojás élénken keresett. Részleteiben a következőképpen alakult az üzlet: **Husfélék:** Vidéki marhahus eleje 60-76, hátulja 76-90 koronát jegyzett 100 kilonként minőség szerint. — Ölött borjú bőrből hosszán sulylevonás nélkül 88-106 fillérrel voltak a forgalomban kilonként minőség szerint. Lehúzott sertés hus 100-110 fillér kilonként. Sertések szalonnával 108-116 fillér kilonként. Szépen tisztán kezelt szopos malacok kilója 110-130 fillér, süldő kilója 120-130 fillér. — **Vadfélék:** Óz 120-130, szarvas 50-60, vaddisznó 70-90, dánvad 56-60 fillér kilonként. Nagy nyulak darabja 2.20-2.50 korona, fogoly párja 2.-2.20, fácán párja 5.-5.60 korona. — **Tojásban:** szilárd az üzlet, ma megbízhatóan friss telt I-ső rendű áru 86-90 koronát jegyzett eredeti ládánként. — **Tejtermékek:** I. szövetkezeti teavaj 1.90-2.10, jó friss főtőzvaj 1.40-1.60, friss tehéntúró 16-20 fillér kilonként. — **Vágott baromfi:** vágott ludakban lanya az üzlet, ma I. r. hizott ludak kilonként 96-100. II. r. 90-96 fillért jegyzett minőség szerint. — **Cyümölcs-félék:** Száraz chassellés 44-48, passatutti 50-60, muskotály 48-55, kövidinka 20-24, oteleo 20-24 fillér kilonként. Rétesbe való alma 16-20, törökbalint I. rendű 20-28, II. rendű 16-20, ponyk 12-20, batul I. rendű 20-40, II. rendű 16-20, sóvári I. rendű 16-20, II. rendű 12-16. pármén I. rendű 30-40, II. od rendű 20-30, kanadai ranett I. rendű 30-40, II. rendű 20-30 fillér kilonként minőség szerint. Vaj-körte I. rendű 40-50, II. rendű 20-30 fillér kilója. Birsalma kilója 10-24 fillér. Dió minőség szerint 24-36 korona 100 kilója. Hazai gesztenye 8-12 korona 100 kilonként.

Borjувásár. 1904. évi október hó 20. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénnytársaság.) Felhajtás. Belföldi élő borjú 553 drb, leölt borjú — db. bécsi borjú — darab, növendékmarha 39 darab, élő bárány — darab, leölt bárány — darab. — **Ar-jegyzések:** Belföldi élő borjú I. rendű 78-88 f.-ig, kivételes 92 — fillér, II. rendű élő borjúkért 64-76 f.-ig 1 kilonként, leölt borjú I. r. — f.-ig, II. r. — f.-től — f.-ig, kivét. — f. kilonként, levonás nélkül. Rugott borjúkért 36-56 f.-ig. Növendékmarha — f.-től — f.-ig. I. r. — f.-ig, középminőségű — f.-ig, alárendelt — f.-ig 1 k.-kint. Bárány élő — K., leölt bárány — korona, kivételesen — K.-ig páronként. — (kilogrammonként, levonás nélkül.) Az irányzat vonatott, az árak változatlanok maradtak.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár-részvénnytársaság tudósítása.) Felhajtás. Vágómarhák: Magyar ökor 739 darab, magyar tehén 435 darab, szerbiai ökor 1866 darab, szerbiai tehén 164 darab, növendékmarha 39 darab, bivaly 59 darab, bika 211 darab, összesen 3513 darab és — darab a hét folyamán a vesztévasáron. — **Gazdasági marhák:** Igás- és hizalmi való ökor — darab, fejstehén 205 darab, igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, úszó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig vágómarhákért: Magyar hizott ökor legjobb minőségű 70. — K.-től 77. — K.-ig, kivételesen — K.-ig, — kilonként élő sulyban, középminőségű 62. — K.-től 68. — K.-ig, silányabb minőségű 50. — K.-től 60. — K.-ig. Magyar parasztkarha jobb minőségű 54. — K.-től 66. — K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 46. — K.-től 52. — K.-ig. Tarka hizott ökor legjobb minőségű 72. — K.-től 81. — K.-ig, kivételesen — K.-ig, középminőségű 54. — K.-től 70. — K.-ig, silányabb minőségű 48. — K.-től 53-ig. Szerb és boszniai ökor, legjobb minőségű 52. — K.-től 70. — K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 46. — K.-től 51. — K.-ig. Bika, jobb minőségű 56. — K.-től 72. — K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőségű 42. — K.-től 54. — K.-ig. Bivaly 34. — K.-től 50. — K.-ig, kivételesen — K.-ig. Magyar tehén 40. — K.-től 60. — K.-ig, kivételesen — K.-ig. Tarka tehén 44. — K.-től 66. — K.-ig, kivételesen 68. — K.-ig. Csontozni való marha 30. — K.-től 40. — K.-ig. Mind 100 kilonként élő sulyban. **Gazdasági marhákért:** Igás ökor elsőrendű — K.-től — K.-ig 100 kilogrammonként, kiv. — K.-ig, — K.-től — K.-ig páronként, középminőségű — K.-től — K.-ig 100 kilogrammonként, — K.-től — K.-ig páronként,

silányabb minőségű — K.-től — K.-ig 100 kilogrammonként, — K.-től — K.-ig páronként. Hizalmi való ökor, fehér 100 kilogrammonként — K.-től — K.-ig. Fejstehén, keresztelt színes 180. — K.-től 230. — K.-ig darabonként, bonyhádi faj 260. — K.-től 320. — K.-ig darabonként, kivételesen — K.-től — K.-ig, igás bivaly — K.-től — K.-ig páronként. — Vágómarhából a felhajtás mintegy 500 darabbal nagyobb volt a múlt hetinél. Miután a forgalmi korlátozások megszűntek az Ausztriába való kivitelre, idegen vevők nagyobb számmal jelentek meg s az árak gümbölyű középminőségűknél, különösen szerb származásúnál, melyeket Csehországba szállítottak, 2-3 K.-val mm.-ként emelkedtek, más minőségek mult heti árakat jegyezték. — A fejstehén-üzlet lanya.

Sertés-konsumvasári jelentés. (A székesfehérvári sertésvásár és közbizottság intézősége.) Október 20-án. Felhajtás összege 841 db sertés, 65 darab süldő. Előző napi eladatlan maradvány 99 darab sertés, 48 darab süldő, összesen 940 darab sertés, 113 darab süldő. Eladatott 685 darab sertés, 8 darab süldő. Eladatlan maradvány 255 darab sertés, 105 darab süldő. A vásár irányzata szilárd. Az árak változatlanok. — Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. r. 350 kilogramm felül 90-94 K.-ig, II. rendű 280-350 kilogrammig — fillérig, II. rendű selejtezett — fillérig, kanló — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 94-99 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 90-96 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 70-90 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig. Hussertés: nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140-300 kilogramm 84 — fillérig, süldő 82-96 fillérig, malac 40 kilogramm 90-92 fillér. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élősulyban értendőek.

Bécsi szurómarhavásár. Október 20-án. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhoztak: 3575 darab borjút, 2748 darab élő sertést, 1950 levagott sertést, — darab élő juhot, 776 darab levagott juhot, 110 darab bárányt.

Eladási árak: Élő borjú — fill. elsőrendű 98-112 fill., kiv. — fill., levagott borjú 84-96 fill., legelsőrendű — fill., legelője 116-124 fill., élő juh 38-50 fillér, elsőrendű — fill., legelsőrendű — fillér, kivételesen — fill., zsirsertés — fill., fiatal sertés — fillér, kivételesen — fillér, levagott nehéz sertés 84-112 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt — fillér, zsirra hizalt sertés — fill., könnyű sertés 110-116 fillér, elsőrendű süldő — fillér, levagott juh 56-90 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10-25 K., kivételesen — korona páronként.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, október 20.

Elég jó kínálat és mérsékelt forgalom mellett kész buza csendes irányzattal maradt, a forgalomba került 21.000 métermázsa változatlan áron kelt el. Rozs szintén változatlan, a többi cikk irányzata csendes.

Eladatott:
Buza. Tiszavideki: 400 mm. 81-5 k. 10 K. 80 $\frac{1}{2}$ f., 200 mm. 81-5 k. 10 K. 65 $\frac{1}{2}$ f. felső, 500 mm. 81 k. 10 K. 80 f., 200 mm. 81 k. 10 K. 72 f. felső, 300 mm. 80-5 k. 10 K. 70 f., 200 mm. 81 k. 10 K. 80 f., 100 mm. 80-5 k. 10 K. 60 f. felső, 200 mm. 80 k. 10 K. 65 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 65 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 62 $\frac{1}{2}$ f., 400 mm. 80 k. 10 K. 52 $\frac{1}{2}$ f. fesső, 200 mm. 80 k. 10 K. 65 f., 200 mm. 79-5 k. 10 K. 65 f., 100 mm. 81 k. 10 K. 65 f., 100 mm. 80 k. 10 K. 70 f., 100 mm. 79-5 k. 10 K. 70 f., 100 mm. 79-5 k. 10 K. 70 f., 100 mm. 79-5 k. 10 K. 65 f., 500 mm. 79-5 k. 10 K. 57 f. felső.
Pestmegyei: 100 mm. 80-5 k. 10 K. 70 f., 100 mm. 79-7 k. 10 K. 70 f., 500 mm. 80 k. 10 K. 62 $\frac{1}{2}$ f., 100 mm. 79-5 k. 10 K. 65 f., 200 mm. 79-5 k. 10 K. 60 f., 200 mm. 79 k. 10 K. 55 f., 200 mm. 79 k. 10 K. 54 $\frac{1}{2}$ fillér.
Hartai: 1600 mm. 79 k. 10 K. 80 f.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 81 k. 10 K. 65 f., 200 mm. 80 k. 10 K. 60 f.
Bácskai: 1750 mm. 76-5 k. 10 K. 57 $\frac{1}{2}$ f.
Bánsági: 4800 mm. 78-8 k. 10 K. 45 f.
Beckereki: 2000 mm. 78-8 k. 10 K. 47 $\frac{1}{2}$ fillér.
Mind három hónapra.
Rozs: 1500 mm. 7 K. 60 f., 350 mm. 7 K. 50 f., 350 mm. 7 K. 65 f., kocsira rakva.
Zab: 100 mm. 7 K. 25 f., 100 mm. 7 K. — f., paritásra.

Tengeri: 100 mm. 7 K. 57 $\frac{1}{2}$ f., 100 mm. 7 K. 55 f., 300 mm. 7 K. 50 f., 300 mm. 7 K. 52 $\frac{1}{2}$ f., 100 mm. 7 K. 45 $\frac{1}{2}$ f., 100 mm. 7 K. 45 f., 500 mm. 7 K. 47 $\frac{1}{2}$ f., 100 mm. (lófgu) 7 K. 42 $\frac{1}{2}$ f., kocsira rakva.

Készpénzfizetés mellett.

A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	60 kilogramm ára		Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki	77	10.25	10.85	79	10.50	10.65
	78	10.35	10.45	80	10.70	10.75
	76	10.45	10.55	81	—	—
Fehérmegyei	77	10.25	10.35	79	—	—
	78	10.30	10.40	80	10.45	10.60
	79	10.40	10.50	81	—	—
Pestvidéki	77	10.25	10.35	79	—	—
	78	10.30	10.40	80	10.45	10.55
	79	10.40	10.50	81	10.55	10.65
Bánsági	77	10.15	10.25	79	—	—
	78	10.30	10.35	80	10.50	10.60
	79	10.40	10.50	81	—	—
Bácskai	77	10.25	10.35	79	—	—
	78	10.30	10.40	80	—	—
	79	10.35	10.50	81	—	—
Szerb	79	—	—	81	—	—

Egyéb gabonafélék	50 kilogramm ára	
	K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	7.65	7.75
középminőségű	7.55	7.65
Árpa takarmányára, I. r.	7.35	7.55
másodrendű	7.25	7.35
Zab elsőrendű	7.10	7.35
középminőségű	—	—
Tengeri belföldi új	7.35	7.50
belföldi	—	—
6 fétér	—	—
román vagy bolgár	—	—
cinquinta	—	—
Repcse káposzta	11.50	11.70

A határidőzlet folyamán a következő kőtekek történtek:

Októberi buza	10.23-10.24-10.21
Áprilisi buza (1905)	10.65-10.66-10.63
Áprilisi rozs (1905)	8.05-8.08-8.06
Áprilisi zab	7.35-0.-
Májusi tengeri (1905)	7.47-7.50-7.48

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tözsden:

Októberi buza	10.20-10.21
Buza áprilisi (1905)	10.63-10.64
Áprilisi rozs (1905)	8.05-8.06
Áprilisi zab (1905)	7.34-7.35
Májusi tengeri (1905)	7.48-7.49

Délután fél 5 óraker zárul:

Októberi buza	10.19-10.20
Áprilisi buza (1905)	10.60-10.61
Áprilisi rozs (1905)	8.03-8.04
Áprilisi zab (1905)	7.35-7.36
Májusi tengeri (1905)	7.45-7.46

A budapesti értéktözsde.

A mai előtözsden az üzlet nem volt egyarányos, mert a két hitelrészvény gyengült, az államvasút pedig kereslet tárgya volt és a javulás zárlatig tartott, továbbá élénk üzlet fejlődött Erzsébet szanatórium-sorsjegyekben, melyek ismét emelkedtek. — A déli tözsde, miután külföldi jegyzések nem feleltek meg, üzletellenül folyt le és az árváltozás igen csekély volt. Valuta és ércáru változatlan.

Előtözsde. Tartott. Osztrák hitelrészvény 669.25-667.75. Magyar hitelrészvény 781.50-780.50. Osztrák-magyar államvasút 644.75-646.25. Rimamurányi vasúti 526.—525.—. Közúti vaspálya 578.—. Városi villamos vasút 334.50 korona.

Déli tözsde. Üzletellen. Osztrák hitelrészvény 668.50-668.25. Magyar hitelrészvény 782.—781.—. Osztrák-magyar államvasút 646.25-646.—. Rimamurányi vasúti 526.75-526.25. Jelzálogbank 515.—514.—. Közúti vaspálya 576.—. Magyar koronajáradék 98.10 korona.

A helyi értékek piaca javult. Kötetett: Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkeles 431.—. Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár 2415. Magyar országos központi takarékpénztár 1700.—. MagyarAszfalt 168.—171.—. Magyar villamosági részvénnytársaság 300.—. Adria 456.—. Erzsébet szanatórium-sorsjegy 8.775-8.875 korona.

A prémiumüzletben díjbiztosításokért fizetk: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 6.—7.— korona, 8 napra 12-13 korona, 1904. október hó végére 24-26 korona.

Utőtözsde. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 669.25. Magyar hitelrészvény 782.50. Leszámitolóbank 455.50. Rimamurányi vasúti 526.50. Osztrák-magyar államvasút 649.50. Közúti vaspálya 576.—. Városi villamos-vasút 334.50 korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Table with columns for 'Államadósság', 'Magyar Államadósság', 'Osztrák Államadósság', 'Egyéb nyilvános kölcsönök', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Malmok', 'Bányák és téglagyárak', 'Vasmű- és gépgyár-részesnyek', 'Különböző vállalatok részesnyei', 'Közlekedési vállalatok részesnyei', 'Sorsjegyek', 'Pénzmekek'. Rows list various financial instruments and their values in Pénz and Ár.

biai, szokás szerinti minőség 7.75—8.— korona, 100 darabos 11.—11.50 korona, 85 darabos 20.50—21.50 korona. Szilvaiz: szilváiiai 13.50—14.— korona, szerbiai 11.50—12.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A Geiringer-ócg fizetőkép telensége miatt a tőzsdén ma nem fejlődhetett ki élénkebb forgalom, de a tőzsde szilárd jellegét ennek ellenére is megtartotta tekintettel arra, hogy külföldről kedvezőbb jelentések érkeztek és a magyar politikai helyzetet is kedvezőben ítélik meg. A déli tőzsde tartott árfolyamokkal indult és a további lefolyásában nem igen változott. Zárlat nyugodt és tartott.

Bécs, október 20. (Magyar értékek zárlata.) 4% aranyjárdék 119.05. Magyar koronajárdék 97.05. Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 162.85. 4% magyar földtelehermentesítő kötvény 97.95. Magyar hitelbank-részesvény 781.75. Magyar nyeremény-kölcsön-sorsjegy 210.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank-részesvény —. Kassa-oderbergi vasúti részesvény —. Rimamurányi vasútrészesvény 526.—. Magyar kereskedelmi bank —. Magyar cukoripar —. Magyar vasúti kölcsön ezüstben —. Magyar keleti vasúti állami kötvény —. Magyar jelzálogbank 514.—. Adria hajózási r. t. 452.—.

Bécs, október 20. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2% aranyjárdék 99.85. 4-2% ezüstjárdék 99.80—100.20. 4% osztrák aranyjárdék 119.65. Osztrák koronajárdék 99.90. 1860. sorsjegy 154.75. 1864. sorsjegy 265.—. Osztrák hitelsorsjegy 482.—. Osztrák hitel-részesvény 668.—. Angol-osztrák bank —. Unionbank 542.50. Bécsi bankgyűlés 518.50. Osztrák Länderbank 453.50. Osztrák-magyar bank 1635.—. Osztrák-magyar államvasút 648.—. Déli vasút 85.10. Elbeölgylgy vasút 420.—. Dunagőzhajózási társaság 852.—. Alpesi részesvény 479.—. Dohányrészesvény 349.—. 20 frankos arany 19.07. Cs. kir. arany (vert) 11.35. Londoni váltóár 239.32. Német bankváltók 117.62. Lipótkohó 422.—. Bécsi Tramway Litt B. —. Bécsi Tramway Litt A. —. Osztrák Lloyd 720.—. Török sorsjegyek 131.25. Az irányzat szilárd.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 20. (Zárlat.) 4-2% papírjárdék —. 4-2% ezüst járdék 99.75. 4% osztrák aranyjárdék 101.75. 4% magyar aranyjárdék 100.25. Elbeölgylgy vasút —. Osztrák hitelsorsjegy 209.90. Magyar koronajárdék 98.—. Déli vasút 17.30. Osztrák-magyar államvasút 138.40. Károly Lajos vasút —. Kassa-oderbergi vasút —. Orosz bankjegyek 216.10. Bécsi váltóár 84.95. 4% új orosz kölcsön 91.75. Magyar vasúti beruházási kölcsön —. Török dohányrészesvény —. Alpesi bányarészesvény —. Olasz járdék —. Disconto Commandit 192.—. Magyar hitelbank —. Általános villamosítók Edison 225.50. Dynamit Trust 183.25. Gelsenkircheni 228.90. Harpeni 215.40. Laurakohó 250.—. Az irányzat szilárd.

Páris, október 20. (Zárlat.) Osztrák-magyar állami vasút —. Új török-konzol 86.57. Egyiptomi járdék 108.55. Osztrák Länderbank —. Párisi bankrészesvény 1257. 3% os francia járdék 83.05. 4% os spanyol járdék 87.65. 3% os új törleszhető járdék —. Crédit foncier de Franco 734.—. Alpesi bányarészesvény —. 4% 1880. román kölcsön 91.20. Görög kölcsön —. Váltó Glaszorszagra % pari. Váltó Amsterdamra 206.18. Váltó Brüsszelre % 7/8. De Beers 468.50. Chartered 38.—. 5% os bolgar kötelezvény —. Magyar aranyjárdék 101.50. Déli vasút —. Váltó Londonra 251.20. Osztrák aranyjárdék 101.25. Török sorsjegy 127.50. Meridional vasút 730.—. 4% os olasz járdék —. Ottoman-bank 597.—. 3% os francia járdék 98.05. Osztrák földhitelintézet 1330. Déli vasút elsőbbségi kötvény 328.75. 4% os 1896. román kölcsön 89.20. Dohányrészesvény 387.—. Váltó Bécsre 103.81. Váltó német piacokra 122.18. Rio 14.72. East Rand 213.—. Randfontein 80.50. Magyar jelzálogbank 552.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, okt. 20. (Zárlat.) 4-2% os papírjárdék 100.20. 4% os osztrák aranyjárdék 101.65. 4% os magyar aranyjárdék 100.05. Osztrák hitel-részesvény 210.20. Osztrák-magyar államvasút 138.30. Északnyugati vasút 104.35. Buestehdai vasút —. Londoni váltóár 203.42. Bécsi bankgyűlés 141.—. Villamos részesvény 148.—. 3% os magyar aranykölcsön 83.—. 4-2% os ezüstjárdék 100.40. Osztrák koronajárdék 100.05. Magyar koronajárdék 97.75. Osztrák-magyar bank 117.50. Déli vasút részesvény 17.25. Elbeölgylgy vasút 103.30. Bécsi váltóár 84.95. Párisi váltóár 809.83. Unionbank részesvény —. Alpesi bányarészesvény 240.—. Az irányzat szilárd.

Hamburg, okt. 20. (Zárlat.) 4-2% os ezüstjárdék 100.70. 1860. sorsjegy 154.50. Déli vasút 17.50. 4% os Osztrák aranyjárdék 101.50. Osztrák hitelsorsjegy 210.25. Osztrák-magyar államvasút 131.—. Olasz járdék 103.40. 4% os magyar aranyjárdék 99.80. Az irányzat szilárd.

A budapest-kőbányai sertéskezeskedelmi csarnok jelentése.

Okt. 20. A sertésizlet irányzata: lanyhább.

A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű Óreg nehéz (párnkint 400 kilogramm feletti súlyban) ———— fillérg. Óreg közép (párnkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) ———— fillérg. Fiatal nehéz (párnkint 320 kilogramm feletti súlyban) 114—115 fillérg. Fiatal közép (párnkint 251—328 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 fillérg. Fiatal könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 fillérg. — II. Magyar s z e d t t: Nehéz (párnkint 280 kilogramm feletti súlyban) ———— fillérg. Közép (párnkint kilogramm súlyban) ———— fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ———— fillérg. — III. Romániai: Nehéz párnkint 320 kilogramm feletti súlyban ———— fillérg. Közép (párnkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) ———— fillérg. Könnyű (párnkint 250 kilogramm terjedő súlyban) ———— fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párnkint 240 kilogramm feletti súlyban) ———— fillérg. Könnyű párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) ———— fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (párnkint 260 kilogramm feletti súlyban) 115—116 fillérg. Közép (párnkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 114—115 fillérg. Könnyű (párnkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 111—112 fillérg.

Sertésöltés szám: 1904. okt. 18. napján volt készlet 37.705 darab. — 1904. okt. 19. napján felhajtott 694 darab. 1904. okt. 19. napján elszállított 422 darab. 1904. október hó 20. napján maradt készletben 37.977 darab.

Vizállás.

Table with columns for 'Okt. 19. 20. méter' and 'Okt. 19. 20. méter'. Rows list various locations and their water levels, such as Inn Schärding, Duna Passau, Bécs, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Győr, Újvidék, Pancsova, Orsova, Norva Magyarfalva, Vág Szabolcs, Trénesén, Szeved, Rába Sz. Guthárd, Sárvár, Dráva Pettau, Zákány, Barcs, Eszék, Mura M. Szabad, Száva Zágreb, Sziszek, Mitrovicza, Szamos Bécs, Szabolcs, Kratzna N. Magjány, Latorczánbánya, Latorczánbánya, Ung Ungvár.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 20. —

Kinevezések. A m. kir. pénzügyminiszter Lunda József számvizsgáló pénzügyi számtanácsosa a miniszteri szemelőséghez, — a nyitrai pénzügyigazgatósághoz Nemes Jenő központi díj- és illetékkiszabási hivatali pénzügyi fogalmazógyakornokot pénzügyi fogalmazóvá végleges minőségben, Vidos Árpád községi lakost pedig a központi díj- és illetékkiszabási hivatalhoz pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben, — a brassói m. kir. adóhivatalhoz Horváth Zoltán fogarasi adóhivatali gyakornokot adótitkár ideiglenes minőségben, — Simonek Vencel nyitrai m. kir. adótitkárát a nyitrai m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez pénzügyi számtanítót és Boross Sándor nagyszentmiklósi adóhivatali gyakornokot a nyitrai m. kir. adóhivatalhoz adótitkár ideiglenes minőségben, — Bachó Zoltán alsó-kubini állami végrehajtót a kaposvári pénzügyigazgatósághoz ügyi irodatisztárá ideiglenes minőségben, — Somossy Gyula díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydijs m. kir. pénzügyi számgyakornokká a zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez, — Dániel Dező budapesti lakost a fő- és székvárosi pénzügyigazgatóságokhoz fizetéstelen pénzügyi fogalmazógyakornokká ideiglenes minőségben, — a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter, a kir. zálogházak személyzeti létszámába Petke Sándor, Bacsó Ferenc és Kolpaszky Pál segédítiszteket tisztelék, Nagy Iván, Balassa Ernő és Gonda József gyakornokokat segédítisztekké, — a kolozsvári kir. javítóintézet igazgatója a vezetése alatt álló intézethez Nagy Benjamins hivatalnagjává nevezte ki.

Megerősítések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Hövényes Antal és Watter Ferenc ideiglenes minőségű gyórgypedagógus tanítókat állásukban végleg megerősítette. Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Szily Julianna negyedik állami

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Table with columns for 'Jegyzékek: Heremag lucerna magyar', '61.— korona, vörös aprószemű 56.—58.— korona, vörös erdőlyi — korona, vörös bors', '68.— korona, nagyszemű 72.—50.— korona. Disznósír: budapesti 67.—67.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légen szárított vidéki — korona, városi 4 darabos 57.50—58.— korona, 3 darabos 58.—58.50 korona, füstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 7.75—9.25 korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 13.—13.50 korona, 85 darabos 20.50—21.50 korona, azonnali szállításra. Szer-

polgári iskolai segédtanítót jelenlegi minőségében a zilahi állami polgári leányiskolához, — Sipos Andor állami elemi iskolai tanítót a toronyi állami elemi iskolához jelen minőségében, — a budapesti kir. főgymnázium György budapesti kir. törvényszéki fogházrözmestert saját kérelmére hasonló minőségben az egri kir. törvényszéki fogházhoz helyezte át.

Pályázatok. A kassai javítóintézetnél család-főnöki állásra november hó 12-ig, — a brassói pénzügyigazgatóságnál végrehajtói állásra 2 hét alatt, — a beregszászi törvényszéknél fogházrözmesterei állásra 4 hét alatt, — a nagymartoni adóhivatalnál adóügyi állásra 14 nap alatt adandók be a kérvények.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Október 20. —

Állomások	Ma reggel 7h				Előző 24 órá	
	Levegőny., mm.	Hőmérséklet °C	Szél irányja és erője (1-10)	Felhőzet (1-10)	Csapadék (1-10)	Hőmérséklet mx. mn.
Akna-Solána	68.5	5.6	Ny 3	4	1	11 4
Késmárk	69.7	2.0	—	8	1	— 7
Budapest	70.2	7.2	ENy 1	0	—	16 4
Ó-Gyála	71.5	4.8	ENy 1	0	—	16 7
Hörny	71.4	8.2	E 1	2	—	16 7
Zágráb	72.0	10.8	—	4	—	20 10
Püspök	70.3	13.0	—	4	—	22 11
Pécs	72.3	4.8	DNY 2	1	—	17 4
Debrecen	69.7	2.1	—	4	ny	15 2
Bregod	71.8	6.0	ENy 1	0	ny	17 3
Arad	71.8	7.0	ENy 1	2	—	14 6
Temesvár	70.0	6.4	ENy 1	1	—	14 5
Kolozsvár	69.2	5.2	ENy 1	1	—	11 5
Vajda-Egyháza	70.6	4.0	ENy 1	1	—	16 3
Nagyasszony	69.6	2.5	E 1	2	—	12 1
Bécs	72.8	9.4	ENy 1	2	—	15 9
Praha	72.0	8.3	DNy 1	4	—	13 6
Krnó	70.3	7.5	Ny 1	1	—	11 5
Tarnopolc	68.7	4.0	ENy 1	3	—	11 4
Bregona	72.5	8.4	D 1	—	—	15 7
Balsburg	74.5	8.8	D 2	8	—	— 2
Klagenfurt	72.9	4.8	E 1	—	—	17 2
Lesina	69.5	16.0	—	0	—	21 17

Jelek magyarázata: K = kelet, Ny = nyugat, D = dél, É = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = szivart.

Hazánk keleti felében tegnap még esett kevés eső. Az észak felől szél mellett a hőmérséklet főleg éjjel alacsonyabb lett.

Nyugat- és Közép-Európát magas nyomás borítja, a depresszió pedig Oroszország felett van.

Európában az idő enyhé és jobbra száraz; kevés eső csupán a keleti részekben esett.

Küldés: Változóan felhős, tulnyomóan száraz és enyhé idő várható.

Napirend.

Naptár: Péntek, október 21. — Római-katolikus: Orsolya. — Protestáns: Orsolya. — Görög-csoz (október 8.) Pelágia. — Zsidó: March. 12. — Nap két: 6 óra 12 percek. — Nyugszik: 4 óra 44 percek. — Hold két: 8 óra 44 percek délután. — Nyugszik 2 óra 53 percek éjjel. — A kereskedelmi miniszter fogad délután fél 8 órákor.

Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva egész nap. Belépő-díj 50 fillér.

Könyves Kalmán-társaság művelési szalon. (Nagy-mező-utca 37. szám.) Megtekinthető egész nap díjtalanul.

Kelet-ázsiai kiállítás a Nemzeti Múzeumban nyitva 10-4 óráig. Belépő-díj 40 fillér.

Nemzeti Múzeum. Asványnt nyitva van d. e. 9-1 óráig. Többi tárai megtekinthetők 1 korona díj mellett.

Országos képtár és grafikai kiállítás az Akadémiában nyitva 9 órától 1 óráig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Közlekedési múzeum a Városligetben nyitva d. e. 9-12-ig, d. u. 3-6-ig.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 9 órától 12-ig.

A M. Kir. Technológiai Iparmúzeum a világi-tal kiállítás rendezése végett további intézkedéséig zárva marad; a könyvtár azonban 9-1-ig és hét-főn, szerdán és pénteken este 6-8-ig nyitva lesz.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9-4-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12 óráig, és 3 órától 8 óráig.

Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, nyitva reggel 8 órától este 6-ig. Az aqumicum ásalások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endre-ut. Helyiérdekű vasut a Pálffy-téről.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintára V. körület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 4 órától 1/2-8-ig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árú-sításokat is eszüközi) a városligeti iparcarnokban (vasár- és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság V. Váci-kört 23. szám).

Eredeti angol

Blous-kosztümök 3-12 éves fiúk részére, tartós, jó minőségűek. Ft 6.-12.-ig.

Csakis **KOCH** Testvéreknel Budapest, Károly-kört 26. Fiók: Debreczen.

FÉRFI és NŐI

nemi betegségek, férőgyengeség (impotencia) alapos gyógykezelésre legjobb ajánljuk **DR. KAJDACS** v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos. Rendel: 9-4-ig, este 7-8-ig. Budapest, IV., Kigyó-u. 5. (Klotild-pal. I. em.) Levél útján is biztos gyógyszer.

Gyógyítható a sérv?

Erre vonatkozó tanulmány éppen most heryta el a sajtót. A könyveket, mely számos eredeti felvételt tartalmaz, bárkinek ki címét tudatja, ingyen és bérmentve árt birtékban küldi. **POLITZER MÓR és FIA** utóda cs. és kir. kiz. szabadalmazott orvosi kötszergyár Budapest, V/9. Deák Ferenc-utca 10. szám. A címre ügyeljünk! Legrégibb cég e szakmában! Alapították 1858-ban!

Téli lóden-kabát K 30.— Téli loden-kabát K 13.— Vadászöltöny K 30.— **ROTHBERGER JAKAB** cs. és kir. udvari szállító Budapest, IV., Váci-utca 6. szám.

Biztos gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvednek

mint hügyeső és hólyagbajok, hügyesőstütlekek, vizeletis szavrok, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (syphilis) az élfertőzés utóhaladása fellépő idegbojok, korai férfierő elgyengülés, bármily börtökösök stb. nőknél fehér-folyás, más bajok alapos, gyors és gyökeres gyógyítására, szigoruan tudományos és lelkiismeretes győgmódszánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai Antal v. cs. és kir. főorvos országos hírt és legrégibb 80 éve feannálló rendelő-intézetét Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 24. sz., Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idélt hügyeső és hólyagbajok vizsgálata villamos hügyesőtűk segítségével Vitékék levelekre kimerítő választ és szakzszerű lemezes nyervek, gyógyszerelő gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva. **Nőknek külön váróterem.**

KATAPHORESE Uj győgmód! Földművelhetetlen győghatás **IDEG-, NEMI-,** bór-, vérbetegségek, bujakoros (syphilis) betegségek, émfertőzés utóhalad és férfial gyengeségi állapotok impotencia gyökeres gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folytán honorarium teljes győgyülke után fizethető. Előrendelt intézet szakszertő győgytermeivel. Budapest, Teréz-kört 44., I. emelet. **Dr. Mitzger Tivadar** személyes vezetése alatt nyitva egész nap. Levelekre díjtalanul válasz.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET vasuton és hajón, az átrakodás és csomagolás megkönnyítésé-vel, előford az elvártat Szabadalmazott Butorkocsival **Caro és Jellinek** szállító, Budapest, V., Arany Műcs-u. 24.

! Olcsóbb, mint bárhol! Több 100 szoba asztalos- és káplonostó **butor** leggyeserűbbtől legfinomabbig, miná-nyany a legszolidabb és dívates kivitelű, a legjobb munkásoktól készíteve, több évi jóállás mellett, hogy jó munkásnak állandó munkát adhasson, bántalmat olcsó árban eladatik. **Varga Mihály és Társai** magyar butoripar-társaság, Budapest, Koronaherceg-utca 2. I. em. (Kigyó-tér sarkán.) A legjobb butoripar-munkákat több mint 500 képpel 60 fillér ellen bérmentve küldjük.

Burgonyát, minden fajta táplálék- és takarmány burgonyát aját a legolcsóbb napi árakon, dímentes szállítással a vevő állomásig. **Pollák L., Bonyhádon.**

GUMMI övszerek legmegbizhatóbb francia gyártmányok. **GUMMI** hólyag legf. minőség, 12 drb. kisebb 1 ft 1 ft 50 és 2 ft legf. minőség, 12 drb. nagyobb 1 ft 20, 2 ft 2 ft 50, 3 ft és 5 ft (Nevrip), kiváló finom legvékonyabb és legvastagabb 12 drb 5 ft 2.50 Hálóból 12 drb. legfinomabb 2., 2. és 5 ft Mintagyűjtemény 25 drb a legjobb minős. Összeállítva 4 ft Suspensor (beretartó) drbja 23, 50 kr. és 1 ft Sérvkötő, legjobb rugóval drbja 2, 3 és 5 ft Dinam-öv (bavi baj ellen) drbja 2.50 és 3.50 Irigatór tejsen főszerelvé darabja 1.50 és 2 ft Képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. Szétküldés titoktartás mellett bérmentve. **TRQPP MÓR, Bpest, VII/9. Kerepesi-ut 84.** Huszár-utca sarkán. Központi pályaudvar közelében.

Schicht-szappan legjobb, legkiadósabb és ennél fogva legolcsóbb szappan. Minden káros alkatrésztől mentes. **Mindenütt kapható!** Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht”-nével és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

„SZARVAS” vagy **„KULCS”** = **JEGYGYEL**

Magyar királyi államvasutak 187.525/904. CIII. szám. **HIRDETMEY.** (IV. pótkék életbeléptetése a nemzetközi személy- és podgyászdijszabáshoz.) A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értékesítés szerint az 1905. évi január hó 1-étől érvényes nemzetközi személy- és podgyászdijszabáshoz folyó évi október hó 1-én a IV. pótkék leg életbe, mely nemzet-igazgatóság díjazás-elárulási iróddjában (VI. Csengery-utca 23.) husz fillérért kapható. Budapest 1904. szeptember 21-én. Az igazgatóság.

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1904. október hó 21-én.

H. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

Heti műsor:
Szombaton: Samson és Delila.
Vasárnapon: Hoffman mesei.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Cyrano de Bergerac.

Drama 5 felvonásban.
Személyek:
Cyrano de Bergerac Pethos
De Neuville Beregi
Guiche gróf Ivánd
Le Bret Mihályi
Carbon Szacsavay
Ligaudi Nádya
Favert vicomte Desz
Culgy Dersz
Brissaille Gál
Jodelet Pálffy
Gyenes Gyenes
Kozán E. Jenő
Liza T. Visvári
Mater Margherita Paulány

Kezdeté 7 órákor.

Heti műsor:
Szombaton: Vén leányok.
Vasárnap délután: Bor.
Vasárnap este: Vén leányok.

NÉPSZÍNHÁZ.

Duse Eleonora és olasz társulatnak vendüdjátéka

L'altro pericolo.

Commedie in 4 acti.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szombaton: A kaméliás négy.
Vasárnap délután: A bertyár kendője.
Vasárnap este: Puccaccio.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A világ urai.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szombaton: A világ urai.

VIGSZÍNHÁZ

Végre egyedül!

Bóhozat 3 felvonásban.

Személyek:
Laverdet Hegedűs
Durorel Gaston Szepelczai
Sorbier Szerepy
Duportal Vendrey
Henry Tanay
Sidonie Tany
Simone Pécsi P.
Durorel Nikó
Valentine Eraszthy

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szombaton: Végre egyedül.
Vasárnap délután: Kis pajtás.
Vasárnap este: Végre egyedül.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Az ibolyás lány.

Operette 3 felvonásban.

Személyek:
Béreczy Nikó gróf Tollagi
Az öreg gróf Gíróth
Dávid búváros Szuklay K.
Pióra, a felesége Anday
Magos Rubos
Kovell Ráthonyi
Mici Esztergyóczy
Póll Lányai

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szombaton: Az ibolyás lány.
Vasárnap délután: Az ibolyás lány.
Vasárnap este: Az ibolyás lány.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

A törvénytelen apa.

Enekes bóhozat 3 felvonásban.

Személyek:
Srinó Németh
Terés Tárnoki
Erő Papp
Józsa Vágó
Kiráz Trédi
Brunner Kormendi
Brunnermár Alprá I.
Ella Fedák S.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

Heti műsor:
Szombaton: A törvénytelen apa.
Vasárnap délután: Szép mosóné.
Vasárnap este: A törvénytelen apa.

!Fényes megnyitó-műsor!

IMPERIAL MULATÓ

ELSŐRANGU VARIETÉ

Schwarz M., Herczmann K., igazgató. művész.

V., Váczi-körút 48.

MEGNYILT !!

A „Sturm-pince“

(STRASSER vendéglős)

Csakis intelligens közönségtől látogatta.

Magyar konyha! Magyar borok!
Magyar zenekar! Magyar hölgyköszölgés!
stb. stb.

Nyitva d. u. 5-től hajnalig.

Minden sorsjegy nyer.

OLASZ

vör. ker. sorsjegy. Huzás már november 2.

Kapható 36 havi részletfizetésre.

Havi befizetés:
1 drbr ... 1 kor. 50 fill.
2 drbr ... 3 kor. 60 fill.
3 drbr ... 5 kor. 35 fill.

Már az első részlet és 35 fillér portó ellenében megkötődöm a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó részletlevelet, 2 részlet egyszerre való beküldésével a kik részletet is nyugdíjaztam, tehát egy részlet ingyen.

FLEISSIG BANKHÁZ, Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.

Azonnali játékjog.

KÉZMUNKA

képes árjegyzékem 270 oldalon, 2600 részletesen körülírt rajban sorolja fel a női kézmunka összes anyagát és teljes utasítást nyújt azon véveknél, akik megrendelést személyesen nem eszközölhetik. Kívánatra ingyen és bérmentve küldöm

Béreczy D. Sándor

kézmunka nagyiparos Budapest, Király-utca 4.

VICTORIA elsőrendű kézi hímzőgép 8 korona.

„KOH-INOOR“ legjobb minőségű „géphímző-selyem“, orsója 15 fillér

DAYSI-TÜ, szemyamunka készítéséhez alkalmas készülék, használati utasítással k 3.50.

NYERHETŐ

13 huzás évenként! Legközelebbi huzás már nov. 1. és nov. 15.

400.000 K. nyerhető évenként ezen 8 árú eredeti sorsjeggyel:

3 drb Erzsébet szanat-sorsjegy.
2 . József-sorsjegy.
1 . Bazilika-sorsjegy.
1 . Magyar vör.-kor-sorsjegy.
1 . Olasz vör.-kor-sorsjegy.

BEIFELD BANKHÁZ Bpest, Károly-körút 1. Alapít. 1874.

KORONA

VILMA-ALJ.

HERCZEG és HORVÁTH áruháza BUDAPEST, Kerepesi-ut 52.

„AZ ANKER“

élet- és járadék-biztosító társaság

Igazgatóság: Bécs, I., Hoher Markt 11. (Ankerhof.)

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI., Deák-tér 6. (Anker-udvar.)

Vagyon 1903. végén ... 160 millió kor.

Biztosítási állomány 1903. végén 521

Kifizetések ... 261

A társaság eszközöl: Mindennemű tökéletesítéssokat halálesetre, kiházasítási és agkori ellátási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfelvétel a szerződés korábbi elhalálozással megszűnik, életjáradék-biztosításokat, meghatározott és olesó díjak mellett.

A társaság vagyonából Magyarországon 1903. év végén 26 1/4 millió korona van elhelyezve.

Mindennemű felvilágosítást készségesen és díjmentesen nyújtanak az „Anker“ képviselői, kik prospektusokkal és díjtáblázatokkal költségmentesen szolgálnak.

ANGOL DIVAT ALJAK:

Gyapjú, chevott v. lodenből 3 fnt 50-től

Zybelin vagy női posztóból 4 fnt 50-től

Pongyolák ... 4 fnt-től

Bluzok posztó, selyem és hársnyóból legnagyobbb választékban

RUSZNYAK DÁVID

BUDAPEST, Király-utca 21.

Legújabb divatlapot kívánatra ingyen küldök.

A divatos műhímzéshez

néklőzhetően a legújabb szociális körhúzó eredeti WHEELER és WILSON 9-es varrógép, melyen a tü- és gobelinhímzésen kívül a legszebb attórt és aszar-munkák végezhetők. Varráca a legszébb és legjobb, járása a legkönnyebb és leggyorsabb. Képviselet minden nagyobb vidéki városban. Árol mindenben, kéreza hozám fordúlva.

HERBSTER KÁROLY

Budapest, VII. ker., Károly-körút 9. sz.

A Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York es. és kir. udvari szállító magyarországi vezérképviselője. Állandó nagy raktár hársnyakító-gépekben, valamint különleges és iparos gépekben.

Nagy árjegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve.

FŐVÁROSI ORFEUM

VI., Nagymező-utca 17.

Thelssen 11 éves hegédöntésvésző

Kaiser György, a berlini Metropole-színház tagja,

The great Weiland, komikus-zenégyőző,

továbbá 14 attrakció.

Az előadás esti 8 órákor kezdődik.

A télikerben reggeltől 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangverseny.

Senkise mulaszsa el

senkizölés olesó Karlsbadi Porcellán-ödenyeket beszerzeni 6 lapos-, 6 mely- és 6 dessert-tányér, 1 pecsenyész, 1 főzelék- és készlet-tál, 1 mártásészke, 1 sótaró, 6 pár kávéscsészé, 1 kávéskanala, 1 cukortaró, 1 tejfőző, összesen 33 drb. E két készlet ára csak 3 fnt 95 kr. Rococco mintázott 50 krali drágaból. Pénz előleges beküldése ellenében csomagolt díjtalan. Zömáncozott főzőedények 6 fazék, 6 lábas csak 2 fnt 75 kr. WELLESZ ARTHUR, porcellán- és díszmű-üzlet, BPEST, Üllői-út 41. (Ferenc-körút sarok.) Vasúti állomás közelétek.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering in Lijfrente)

BUDAPEST, VIII., Kerepesi-út 1. (A nemzeti színház hárszabán.)

Igazgató: TOJNAY LAJOS. Vezérlik: STIGNITZ IMRE.

1903. év végelre 273 millió korona biztosítás kötetlett.

Table with columns for age (Kor.) and insurance amounts (Kor.). Rows show values for ages 25 to 83.

Referenciákat a Magyar Általános Hitelbank ad.

Advertisement for Pálinka Szesz. Features a large logo with a crown and the text 'PÁLINKA SZESZ'. Below it, 'ELSŐ ALFÖLDI COGNACGYÁR RÉSZÉNYTÁRSASÁG KECSKEMÉTEN. GYÁRTMANYA'. Contact information: 'Kapható Budapest: GYARMATHY G., IV., Calvin-tér 1. VOGEL GYÜLA, VI., Andrássy-ut 29 és vidéken minden előkelő fűszer- és csemege-üzletben.'

Minden más egykori beiktatás... vasnaponként 4 fillér... vasnaponként 8 fillér.

APRÓHIRTESEK

A hirdetésekre dímentesen ad felvilágosítást a kiadványunk... VIII. Kerespet-ut. 25. sz. Kiadványi telefon-szám: 54-39.

Reklámok... Levelelbi tudakozódásra ingyen adnak felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeggel kell mellékelni.

Levelezés.

Bécs Tudja jól, hogy imádom... 81752. Dongó levelet vegye át... 81757. Nőszüni óhaját... 81758.

Kiadóság. Nőszüni és férjemeni óhaját... 81758. Házasság. Nőszüni és férjemeni óhaját... 81758.

Augenstein Károly. 4 év fennálló házasságkötés... 81759. Fővárosi vendégfogadás... 81760.

Állást keresők. Előleklő háznl... 81761. Házak, telkek. Erdőház közel... 81762.

Birtok. Kísirtok. Pénz. Pénzkölcsönt... 81763. Pénzkölcsönt... 81764.

Pénz. Pénzkölcsönt... 81765. Pénzkölcsönt... 81766. Pénzkölcsönt... 81767.

Pénzkölcsönt... 81768. Pénzkölcsönt... 81769. Pénzkölcsönt... 81770.

Pénzkölcsönt... 81771. Pénzkölcsönt... 81772. Pénzkölcsönt... 81773.

Pénzkölcsönt... 81774. Pénzkölcsönt... 81775. Pénzkölcsönt... 81776.

Pénzkölcsönt... 81777. Pénzkölcsönt... 81778. Pénzkölcsönt... 81779.

Pénzkölcsönt... 81780. Pénzkölcsönt... 81781. Pénzkölcsönt... 81782.

Pénzkölcsönt... 81783. Pénzkölcsönt... 81784. Pénzkölcsönt... 81785.

Pénzkölcsönt... 81786. Pénzkölcsönt... 81787. Pénzkölcsönt... 81788.

Pénzkölcsönt... 81789. Pénzkölcsönt... 81790. Pénzkölcsönt... 81791.

Pénzkölcsönt... 81792. Pénzkölcsönt... 81793. Pénzkölcsönt... 81794.

Pénzkölcsönt... 81795. Pénzkölcsönt... 81796. Pénzkölcsönt... 81797.

Pénzkölcsönt... 81798. Pénzkölcsönt... 81799. Pénzkölcsönt... 81800.

Kereskedelmi. alkalmazzák különböző... 2752. Egy kézilány... 2751. Pénztárat... 2750.

Gyári irodába. keresetű könyvelő, levelező... 2751. Fűszerkereskedő... 2750.

Fűszerkereskedő. segéd alkalmazást nyert... 2750. Gyári irodába... 2751.

Állást keresők. Előleklő háznl... 2751. Házak, telkek. Erdőház közel... 2752.

Birtok. Kísirtok. Pénz. Pénzkölcsönt... 2753. Pénzkölcsönt... 2754.

Pénz. Pénzkölcsönt... 2755. Pénzkölcsönt... 2756. Pénzkölcsönt... 2757.

Pénzkölcsönt... 2758. Pénzkölcsönt... 2759. Pénzkölcsönt... 2760.

Pénzkölcsönt... 2761. Pénzkölcsönt... 2762. Pénzkölcsönt... 2763.

Pénzkölcsönt... 2764. Pénzkölcsönt... 2765. Pénzkölcsönt... 2766.

Pénzkölcsönt... 2767. Pénzkölcsönt... 2768. Pénzkölcsönt... 2769.

Pénzkölcsönt... 2770. Pénzkölcsönt... 2771. Pénzkölcsönt... 2772.

Pénzkölcsönt... 2773. Pénzkölcsönt... 2774. Pénzkölcsönt... 2775.

Pénzkölcsönt... 2776. Pénzkölcsönt... 2777. Pénzkölcsönt... 2778.

Pénzkölcsönt... 2779. Pénzkölcsönt... 2780. Pénzkölcsönt... 2781.

Pénzkölcsönt... 2782. Pénzkölcsönt... 2783. Pénzkölcsönt... 2784.

Pénzkölcsönt... 2785. Pénzkölcsönt... 2786. Pénzkölcsönt... 2787.

Pénzkölcsönt... 2788. Pénzkölcsönt... 2789. Pénzkölcsönt... 2790.

Pénzkölcsönt... 2791. Pénzkölcsönt... 2792. Pénzkölcsönt... 2793.

Pénzkölcsönt... 2794. Pénzkölcsönt... 2795. Pénzkölcsönt... 2796.

Pénzkölcsönt... 2797. Pénzkölcsönt... 2798. Pénzkölcsönt... 2799.

Pénzkölcsönt... 2800. Pénzkölcsönt... 2801. Pénzkölcsönt... 2802.

Pénzkölcsönt... 2803. Pénzkölcsönt... 2804. Pénzkölcsönt... 2805.

Pénzkölcsönt... 2806. Pénzkölcsönt... 2807. Pénzkölcsönt... 2808.

Pénzkölcsönt... 2809. Pénzkölcsönt... 2810. Pénzkölcsönt... 2811.

Pénzkölcsönt... 2812. Pénzkölcsönt... 2813. Pénzkölcsönt... 2814.

Pénzkölcsönt... 2815. Pénzkölcsönt... 2816. Pénzkölcsönt... 2817.

Pénzkölcsönt... 2818. Pénzkölcsönt... 2819. Pénzkölcsönt... 2820.

Pénzkölcsönt... 2821. Pénzkölcsönt... 2822. Pénzkölcsönt... 2823.

Fa- és szénkereske... 31762. Forduljon... 31763. Masseuró... 31764.

rendkívül ügyes, nagy... 31764. remek tájékozott eladó... 31765.

Bélyeggyűjtők... 31766. Fodrász... 31767.

rendkívül ügyes, ismeretes... 31767. Régi... 31768.

hosszu vagy rövid szongart... 31768. Zongora... 31769.

rövid, olcsón eladó, József... 31769. Irogóp... 31770.

kifogástalan, olvasható írással... 31770. Szevény... 31771.

asszony, aki állandó beteges... 31771. Zongora... 31772.

gyönyörű kivitelben és... 31772. Veszek... 31773.

szöveg... 31773. Cséplőeszköz... 31774.

körbélül 10 évesek, vala... 31774. Eladó!... 31775.

Teljes szobaberenkezés... 31775. Nadrag-féle... 31776.

haszkötők készítenek... 31776. Harisnyák... 31777.

olcsón és jól kötnek... 31777. Vasároljon... 31778.

szövetmaradékok... 31778. Boroshordók... 31779.

minden nagyságban, és menny... 31779. Fűdőkádát... 31780.

használt veszek. Somogyi... 31780. Szép... 31781.

mellesleg... 31781. Lakás-bérlés... 31782.

Kiadó szoba!... 31782. Szoba... 31783.

külön bejárattal, tiszt... 31783. Elegáns... 31784.

butorozott két ablakos... 31784. Lánchíd... 31785.

Budán vagy Pesten... 31785. Különbérlet... 31786.

Kiadó szoba... 31786. Szép... 31787.

Két egyházas nyitott szoba... 31787. Három személynek... 31788.

alkalmas tiszta SZOBA... 31788. Lánchíd... 31789.

Budán vagy Pesten... 31789. Három személynek... 31790.

alkalmas tiszta SZOBA... 31790. Különféle... 31791.

Baromtényésztési... 31791. Baromtényésztési... 31792.

hosszu vagy rövid szongart... 31768. Zongora... 31769.

rövid, olcsón eladó, József... 31769. Irogóp... 31770.

kifogástalan, olvasható írással... 31770. Szevény... 31771.

asszony, aki állandó beteges... 31771. Zongora... 31772.

gyönyörű kivitelben és... 31772. Veszek... 31773.

szöveg... 31773. Cséplőeszköz... 31774.

körbélül 10 évesek, vala... 31774. Eladó!... 31775.

Teljes szobaberenkezés... 31775. Nadrag-féle... 31776.

haszkötők készítenek... 31776. Harisnyák... 31777.

olcsón és jól kötnek... 31777. Vasároljon... 31778.

szövetmaradékok... 31778. Boroshordók... 31779.

minden nagyságban, és menny... 31779. Fűdőkádát... 31780.

használt veszek. Somogyi... 31780. Szép... 31781.

mellesleg... 31781. Lakás-bérlés... 31782.

Kiadó szoba!... 31782. Szoba... 31783.

külön bejárattal, tiszt... 31783. Elegáns... 31784.

butorozott két ablakos... 31784. Lánchíd... 31785.

Budán vagy Pesten... 31785. Különbérlet... 31786.

Kiadó szoba... 31786. Szép... 31787.

Két egyházas nyitott szoba... 31787. Három személynek... 31788.

alkalmas tiszta SZOBA... 31788. Lánchíd... 31789.

Budán vagy Pesten... 31789. Három személynek... 31790.

alkalmas tiszta SZOBA... 31790. Különféle... 31791.

Baromtényésztési... 31791. Baromtényésztési... 31792.

szöveg... 31792. Cséplőeszköz... 31793.

körbélül 10 évesek, vala... 31793. Eladó!... 31794.

Teljes szobaberenkezés... 31794. Nadrag-féle... 31795.

haszkötők készítenek... 31795. Harisnyák... 31796.

hosszu vagy rövid szongart... 31768. Zongora... 31769.

rövid, olcsón eladó, József... 31769. Irogóp... 31770.

kifogástalan, olvasható írással... 31770. Szevény... 31771.

asszony, aki állandó beteges... 31771. Zongora... 31772.

gyönyörű kivitelben és... 31772. Veszek... 31773.

szöveg... 31773. Cséplőeszköz... 31774.

körbélül 10 évesek, vala... 31774. Eladó!... 31775.

Teljes szobaberenkezés... 31775. Nadrag-féle... 31776.

haszkötők készítenek... 31776. Harisnyák... 31777.

olcsón és jól kötnek... 31777. Vasároljon... 31778.

szövetmaradékok... 31778. Boroshordók... 31779.

minden nagyságban, és menny... 31779. Fűdőkádát... 31780.

használt veszek. Somogyi... 31780. Szép... 31781.

mellesleg... 31781. Lakás-bérlés... 31782.

Kiadó szoba!... 31782. Szoba... 31783.

külön bejárattal, tiszt... 31783. Elegáns... 31784.

butorozott két ablakos... 31784. Lánchíd... 31785.

Budán vagy Pesten... 31785. Különbérlet... 31786.

Kiadó szoba... 31786. Szép... 31787.

Két egyházas nyitott szoba... 31787. Három személynek... 31788.

alkalmas tiszta SZOBA... 31788. Lánchíd... 31789.

Budán vagy Pesten... 31789. Három személynek... 31790.

alkalmas tiszta SZOBA... 31790. Különféle... 31791.

Baromtényésztési... 31791. Baromtényésztési... 31792.

szöveg... 31792. Cséplőeszköz... 31793.

körbélül 10 évesek, vala... 31793. Eladó!... 31794.

Teljes szobaberenkezés... 31794. Nadrag-féle... 31795.

haszkötők készítenek... 31795. Harisnyák... 31796.

hosszu vagy rövid szongart... 31768. Zongora... 31769.

rövid, olcsón eladó, József... 31769. Irogóp... 31770.

kifogástalan, olvasható írással... 31770. Szevény... 31771.

asszony, aki állandó beteges... 31771. Zongora... 31772.

gyönyörű kivitelben és... 31772. Veszek... 31773.

szöveg... 31773. Cséplőeszköz... 31774.

körbélül 10 évesek, vala... 31774. Eladó!... 31775.

Teljes szobaberenkezés... 31775. Nadrag-féle... 31776.

haszkötők készítenek... 31776. Harisnyák... 31777.

olcsón és jól kötnek... 31777. Vasároljon... 31778.

szövetmaradékok... 31778. Boroshordók... 31779.

minden nagyságban, és menny... 31779. Fűdőkádát... 31780.

használt veszek. Somogyi... 31780. Szép... 31781.

mellesleg... 31781. Lakás-bérlés... 31782.

Kiadó szoba!... 31782. Szoba... 31783.

külön bejárattal, tiszt... 31783. Elegáns... 31784.

butorozott két ablakos... 31784. Lánchíd... 31785.

Budán vagy Pesten... 31785. Különbérlet... 31786.

Kiadó szoba... 31786. Szép... 31787.

Két egyházas nyitott szoba... 31787. Három személynek... 31788.

alkalmas tiszta SZOBA... 31788. Lánchíd... 31789.

Budán vagy Pesten... 31789. Három személynek... 31790.

alkalmas tiszta SZOBA... 31790. Különféle... 31791.

Baromtényésztési... 31791. Baromtényésztési... 31792.

szöveg... 31792. Cséplőeszköz... 31793.

körbélül 10 évesek, vala... 31793. Eladó!... 31794.

Teljes szobaberenkezés... 31794. Nadrag-féle... 31795.

haszkötők készítenek... 31795. Harisnyák... 31796.

hosszu vagy rövid szongart... 31768. Zongora... 31769.

rövid, olcsón eladó, József... 31769. Irogóp... 31770.

kifogástalan, olvasható írással... 31770. Szevény... 31771.

asszony, aki állandó beteges... 31771. Zongora... 31772.

gyönyörű kivitelben és... 31772. Veszek... 31773.

szöveg... 31773. Cséplőeszköz... 31774.

körbélül 10 évesek, vala... 31774. Eladó!... 31775.

Teljes szobaberenkezés... 31775. Nadrag-féle... 31776.

haszkötők készítenek... 31776. Harisnyák... 31777.

olcsón és jól kötnek... 31777. Vasároljon... 31778.

szövetmaradékok... 31778. Boroshordók... 31779.

minden nagyságban, és menny... 31779. Fűdőkádát... 31780.

használt veszek. Somogyi... 31780. Szép... 31781.

mellesleg... 31781. Lakás-bérlés... 31782.

Kiadó szoba!... 31782. Szoba... 31783.

külön bejárattal, tiszt... 31783. Elegáns... 31784.

butorozott két ablakos... 31784. Lánchíd... 31785.

Budán vagy Pesten... 31785. Különbérlet... 31786.

Kiadó szoba... 31786. Szép... 31787.

Két egyházas nyitott szoba... 31787. Három személynek... 31788.

alkalmas tiszta SZOBA... 31788. Lánchíd... 31789.

Budán vagy Pesten... 31789. Három személynek... 31790.

alkalmas tiszta SZOBA... 31790. Különféle... 31791.

Baromtényésztési... 31791. Baromtényésztési... 31792.

szöveg... 31792. Cséplőeszköz... 31793.

körbélül 10 évesek, vala... 31793. Eladó!... 31794.

Teljes szobaberenkezés... 31794. Nadrag-féle... 31795.

haszkötők készítenek... 31795. Harisnyák... 31796.